

Z

Szabó László Tibor 1938-ban született. A szegedi József Attila művelődési központban végzett magyar-német nyelv- és irodalom tanulmányokat. Közéleti és társadalomtudományok tiszteletdoktorátusa, – számos tanulmányát, esszéjét és regényét publikált. Politikatudományi kandidátusi disszertációját 1987-ben védte meg a Magyar Tudományos Akadémián. A kilencvenes években mozdult nyugdíjba a Budapesti Művelődési Egyesület Társadalomtudományi Intézetének Politikaelméleti- és történeti tanszékéről egyetemi docensként.

Néhány éve kezdett kitűnni az irodalom felől, több írást jelent meg az Irodalmi Újságban, a Népszava Szép Szó mellékletében és különböző internetes honlapokon.

A rendszerváltás után sok magyar emberben olyan illúziók születtek, ill. erősödtek meg, hogy most végre művelődési oázis lesz. Egy nyugati-európai típusú jóléti társadalom fog néhány éven belül kialakulni. A legfőbb törekvés, a vezetőréteg lecsúszdák és a győztesek is embeztelen erőviszonyok között tenőrik, hogy talpon maradjanak vagy valóságos nyertesek legyenek. Most úgy tűnik, hogy a magyar társadalom egyes inkább kettészakad, vannak, akik meg találják benne a belépőjegyet az operabálba, vannak, akik kívülről néznek. Vannak, akik úgy érzik, hogy végre megérlik igazságukat, de azért kiértem, hogy mégsem a győztesek közé tartoznak. Vannak, akik feladák a küszömet és legyőzödnak a társadalmi elvárásokkal.

Ilyen emberek közül az a lényeges töredék, akiknek ismeretében, hiszem így is lehet fizetni olyan mély igazságos és társadalmi igazságokat is, amelyek minden nap nyilvánvalóan talán nem is tudnánk rímekként, vagy csak nagyon bonyolult formában jelennek meg.

Románok, hogy megértésre utálók az olvasónál.

A szerző

500,- Ft

SZABÓ LÁSZLÓ TIBOR

Operabál

GROTESZKEK

SZABÓ LÁSZLÓ TIBOR

Operabál

GROTESZKEK

BUDAPEST

Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS

Tipográfia:
DOMJÁN ISTVÁN

A kötet kiadását a
CITYRAMA UTAZÁSI IRODA
támogatta

© Szabó László Tibor, 2008

Szabó László Tibor 1938-ban született. A szegedi József Attila tudományegyetemen végzett magyar–német nyelv- és irodalom szakon. Később a társadalomtudományok felé fordult, – számos tanulmányt, cikket és recenziót publikált. Politikatudományi kandidátusi disszertációját 1987-ben védte meg a Magyar Tudományos Akadémián. A kilencvenes években ment nyugdíjba a Budapesti Műszaki Egyetem Társadalomtudományi Intézetének Politikaelméleti- és történeti tanszékéről egyetemi docensként.

Néhány éve fordult aktívan az irodalom felé, több írása jelent meg az Ezredvégekben, a Népszava Szép Szó mellékletében és különböző internetes honlapokon.

*

A rendszerváltozás után sok magyar emberben olyan illúziók születtek, ill. erősödtek meg, hogy most végre mindenki nyertes lesz. Egy nyugat-európai típusú jóléti társadalom fog néhány éven belül kialakulni. A legtöbben tévedtek, a vesztesek leszakadtak és a győzteseknek is embertelen erőfeszítéseket kellett tenniük, hogy talpon maradjanak vagy valóban nyertesek legyenek. Most úgy tűnik, hogy a magyar társadalom egyre inkább kettészakad, vannak, akik meg tudják venni a belépőjegyet az operabálba, vannak, akik kívül rekednek. Vannak, akik úgy érzik, hogy végre meglik igazságukat, de azután kiderül, hogy mégsem a győztesek közé tartoznak. Vannak, akik feladják a küzdelmet és legyalognak a társadalmi térképről.

Ilyen emberekről szól ez a kötet többnyire groteszk formában, hiszen így ki lehet fejezni olyan mély összefüggéseket és társadalmi igazságokat is, amelyeket mindennapi nyelvünkön talán nem is tudnánk elmondani, vagy csak nagyon banális formában jelenéne meg.

Remélem, hogy megértésre találok az olvasónál.

A szerző

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

A zebraadó

Az egész világon gyakori eset, hogy az ország költségvetése nehézségekkel küszködik. Ez természetesen abból az altruista szándékból következik, hogy az állam többet kíván nyújtani állampolgárainak, mind amennyit beszed tőlük. A legtöbb állam tehát altruista és persze filantróp is. Mindkettőnek természetesen meg vannak a határai, már legalább is az állam költsékesítését illetően.

Az állam továbbá igazságos is. Ez elsősorban akkor nyilvánul meg, amikor az

altruizmusnak és a filantrópiának megjön a böjtje és elkezdődik a pénzbeszedés. Az emberiség fejlődése meghozta a pénzbeszedés egyre kifinomultabb formáit és amikor mindezekhez az igazságosság kiteljesedése is társul, az emberek mind filantróbbakká válnak, – nem is viselkedhetnek másként. De mindezek felett, sajnos, állandóan ott cikázik az ökonómia sötét felhője. Az ökonómia, amely eredeténél fogva gonosz, nem kímél embert, országot, költségvetést. Történetünk a jó és a gonosz összecsapását kívánja bemutatni, egyben az állam heroikus küzdelmét az állampolgárok felemelkedéséért és az igazságos teherviselés megvalósításáért.

Az egyik európai országban végre sikerült a népakaratnak győznie és a parlament szinte hektikus gyorsasággal fogadta el az egymást követő népjóléti törvényeket. Egységesítették az adórendszert és valamennyi és minden adónemet az elért eredmény egy százalékában határozták meg. A nyugdíjkorhatárt leszállították 25 évre és törvénybe foglalták, hogy a következő generáció minden tagja születése pillanatában kap egy számítógépet meg egy ágytálat. Ez a forradalmi lépés lehetővé teszi, hogy az emberek egész életüket az ágyban töltsék el. Hiszen a távmunka jelentősége óriási méretekben megnőtt, ma már egy fejlett társadalomban nem az a meghatározó, hogy hány kazánkovács dolgozik a lerobbant gyárakban, hanem az, hogy mennyire komputerezált a társadalom. Már az ötéves gyerek is tudja, hogy az egy főre eső komputerek száma mennyivel nagyobb, mint pl. 1910-ben volt. A szakmunkások helyét átvették a szerelőmanagerek, valamennyi állampolgárnak bankszámlája van, értékpapírjait rendszeresen forgatja, részvénytulajdonos. Nap mint nap új banki termékek jelennek meg, mint pl. a kizsákmányolási részesedési arányt biztosító értékpapír. Az emberek döntő többsége már ebből él. A jóléti intézkedések sorára az tette fel a koronát, amikor a kormány ingyenessé tette a sört, majd fokozatosan az összes szeszesitalt.

Az állampolgárok jóléte az intézkedések hatására szédületes iramban növekedett és ekkor megindult a Gonosz ellentámadása. Az, emberek nem nagyon értették, hogy ki a Gonosz, vagy mi, de lelkesen elítélték és büszkék voltak rá, hogy az ő országukban milyen magas az életszínvonal és természetesen egyetértettek a Gonosz elleni harccal.

Mivel az államnak nem voltak lehetőségei, hogy külső erőforrásokból finanszírozza a rohamosan romló költségvetést, az egyensúlyhoz szükséges bevételeket kénytelen volt állampolgáraitól beszedni. Első lépésként bevezették a hídpénzt, hiszen ez mindig is létezett a korábbi időkben. Tulajdonképpen felesleges luxus, hogy⁷ állandóan ideoda utazgassunk a folyó két partja között. Lehet a folyó hosszában is utazni. Az állampolgárok tudomásul vették a megszorítást, a hidak forgalma másfél százalékkal visszaesett, ami azt is lehetővé tette, hogy a hídrekonstrukcióra csak később kerüljön sor. A Közlekedési Minisztérium matematikusai kiszámították, hogy száz év elteltével három hónappal később kell lezárni az akkor rekonstrukcióra megérett hidakat, ami magától értetődővé teszi, hogy ezer év távlatában Indánként két és fél évet nyerhet ezzel a társadalom.

A hídpénzekből származó tetemes bevétel nem hozott azonban annyit, hogy a költségvetés egyensúlyba került volna. Ezért a topmanagerekből álló team a Gazdasági Minisztériumban nagyjelentőségű ötlettel rukkolt ki: meg kell adóztatni a zebrán való átkelést. Persze, messzematató viták zajlottak arról, hogy az autósoknak vagy pedig a gyalogosoknak kell-e fizetni a zebradíjat. A döntés csakis az lehetett – az igazságosság és az egyenlő teherviselés elveinek a figyelembevételével, hogy mindenkinek fizetnie kell.

A bajok itt kezdődtek. Egyrészt túl sok embert érintett a zebrán való átkelés és a Gonosz elleni harccal is elég nehezen volt összekapcsolható. Másrészt rögtön megkezdődtek a zebraadó elkerülésének, sőt kijátszásának machinációi is. A pártok éjszakába nyúló vitákban fejtették ki álláspontjukat, amely elsősorban a kedvezmények joga-

sultsága körül forgott. Figyelembe vették egy-egy zebra hosszúságát és szélességét is, – természetesen ennek tudományos alátámasztására zebrakatasztert kellett felállítani, amely csak úgy vált lehetségessé, hogy minden párt állami támogatását megemelték. Magától értetődően minden párt saját zebrakataszterrel rendelkezett, és a kataszterek között olykor elég jelentős eltérés mutatkozott. Ennek kiküszöbölésére tervbe vették egy központi kataszter elkészítését is, amelynek költségeit külön adóval kívánták biztosítani.

A nagyarányú zebraadó-elkerülési mutató következtében az állampolgárokat arra kötelezték, hogy az adózás érdekében infravörös sugárzásra érzékeny kesztyűket húzzanak fel, ha valamely zebrán akarnak átkelni. Ez ugyan hozott némi eredményt, de még mindig számos állampolgár próbálta elkerülni az adózást. A legkülönbözőbb orcátlan trükköket eszelték ki. Volt, aki a két fülére húzta fel a kesztyűt, az ellenőröknek pedig eljátszotta a szórakozottat, holott a piszkos trükk arra ment ki, hogy az ellenőrző automata – amely kézmagasságban volt – ne regisztrálja az átkelőt és így ne vonjon le egyetlen petákot sem a kesztyűbe beépített chip adatbázisának megfelelő aktivizálásával. Holott a leolvasó automaták beszerzése milliárdos költségekbe verte az állami költségvetést.

Csakhamar a Gazdasági Minisztérium javaslatára törvényt fogadott el a parlament: miszerint a zebraadó-fizető chipeket be kell operálni a bőr alá és olyan visszajelző rendszerrel ellátni, amely bármilyen ruhán keresztül is működőképes. A liberálisok ugyan tiltakoztak egy darabig a rendszabály ellen, de azután lobby-érdekekből teljesen elhalkultak.

A rendszer egyre jobban működött, a gond csak az volt, hogy rendkívül beruházás-igényessé vált. Automaták felállítása minden egyes zebránál, a kezelő-kiértékelő-karbantartó személyzet biztosítása egyre több munkaeletet kívánt meg, miközben persze a kedvezményezettek száma is igencsak növekedett.

Az új rendszer /közben bevezették a lakáson belüli küszöbátlépési-adót is/ harmadik évfordulóján az állami költségvetés hiánya a bázisévhez viszonyítva megháromszorozódott. A kormány előterjesztette a jóléti állam teljes megszüntetéséről szóló törvényjavaslatát, amelyet a parlament egyhangúlag elfogadott. A társadalom jövőjére vonatkozó nagyszabású tervek mindazonáltal megmaradtak, bár az Egy újszülött, Egy ágytál, Egy számítógép – programból a számítógépet kivették.

Elit iskola

Józsika a hátára vette 15 kilós iskolai táskáját és kilépett a lakásból. Az általános iskola negyedik osztályába járt, egy úgynevezett elit iskola tanulója volt. Az iskolai táskák súlyán már senki sem élcelődött, egy minisztertanácsi rendelet a vicclapoknak is megtiltotta, hogy a halálosan unalmassá vált témát időnként felhasználják.

Édesapja már várt rá a ház előtt, reggelente az ő autójában tette meg azt a háromszáz méteres távolságot, ami lakásukat az iskolától elválasztotta. Egy kis nehézséget csak az a néhány lépcső okozott, amely az iskola főbejáratához vezetett. Bent már 16 lift és futószalag szállította a beérkező tanulókat az egyemeletes épület folyosóira.

Józsika kilenc éves korára négy állami nyelvvizsgálóval rendelkezett. Az angolt a bölcsődében kezdte, ahol minden angolul volt feliratozva, a dadus angol dalokat zümögött a fülébe és így tovább. Csak az angol WC-től irtózott sokáig, ezért egy ideig a

bölcsődei pszichológus is foglalkozott vele. Ezek voltak tulajdonképpen az első különórák, amelyeket később számos más követett. A német és a francia felsőfokú vizsgát az óvodában tette le. Az egyik óvónéni szamojéd nyelven is tudott, remek alkalom lett volna megtanulni ezt is, de szülei nem akarták túlterhelni. Olaszból csak középfokot ért el második korában és művészettörténész nagybátyja ezt többször szemére is vetette.

Az első osztálytól kezdve a történelem és a földrajz oktatási is nagyon erős volt, és a tanulók szépen haladtak ezekben a tantárgyakban. Most, a negyedikben az Indonéz szigetek is sorra kerültek és Józsikának – úgy mint a többi tanulónak – mind a 13.677 sziget nevét meg kellett tanulnia. Ehhez az anyaghoz magától értetődően hozzátartozott a flóra és a fauna, valamint a domborzati viszonyok ismerete is. Indonézia gazdasági földrajzát csak az ötödik osztályban oktatták.

Történelemből foglalkoztak már az összes eddigi társadalmakkal, a mezopotámiai kultúrától a fasizmus kialakulásáig. Most, a tavaszi időszakban a második világháború került sorra. Az iskola történelemtanárai ebben a tanévben is be akarták nevezni legtehetségesebb tanítványaikat egy nemzetközi versenyre és a felkészülést azzal kívánták erősíteni, hogy megtanítyák a gyerekeknek a nagy háborúban elesett valamennyi katona nevét. Az amerikai és az angol levéltáraktól meglehetősen pontos adatokat kaptak az interneten keresztül, a többi is folyamatban volt. Problémát csak az jelentett, hogy a tanárok egy része az abesszín–olasz háborúban elesettekkel is akart foglalkozni, míg mások elleneztek ezt, mondván, hogy szűkebb értelemben a II. világháború csak 1939. szeptember 1-jén kezdődött. Az ellenkezés mögött azonban inkább az állt, hogy az Etióp Nemzeti Könyvtár és Archívum már többször bizonytalan adatokat szolgáltatott a kutatóknak.

A biológia oktatásával nem voltak különösebb gondok. Ebben a tanévben csupán 2000 rovar latin nevét kellett megtanulni és ezt a feladatot még a gyengébbek is aránylag könnyen teljesítették.

A negyedikben bejött az állampolgári jogok tantárgy oktatása is. Ez azért is fontossá vált, mivel az egyik jelentős néppárt szövetségeseivel együtt a parlamentben elérte, hogy a gyerekeknek is adjanak választójogot. Józsika 8 hónapos korában szavazott először. Édesanyjának két kézzel kellett az urna fölé tartania, hogy be tudja dobni a szavazólapot.

A matematika oktatásában egy kicsit bonyolult helyzet alakult ki. Némely akadémikus megpróbálta az Oktatási Minisztériumnál elérni, hogy a négy alpműveletet ismét vegyék fel a tantervbe. Két párt azonban népszavazást szervezett a tervezet ellen és az akadémikusok elképzelése megbukott. Maradt a differenciálszámítással induló régi tananyag.

Az iskola profilja az ötödik osztálytól kezdve egyre erősebben a kommunikáció felé fordult. Az ország felsőfokú tanintézményeiben végzetek 87 %-a kommunikáció szakos volt és a társadalmi igény nemhogy csökkent volna a szak irányában, hanem éppen, hogy nőtt. A tevékenység bonyolultságát és problémáit többek között az is mutatta, hogy valamennyi kormányzási periódusban igen nehezen találták meg a kormányzóvivők személyét, – többnyire csak a periódus utolsó egy-két hetében. Gyakoriak voltak pl. a különböző kommunikációs háborúk is az egyes pártok és szervezetek között, amelyhez jól felkészült szakemberek kellettek. A konfliktusok egyik tipikus példája volt többek között az, amikor pl. egy minisztérium korlátozni próbálta egy bölcsőde autonómiáját. Ilyenkor valóban elszabadultak az indulatok és a médiában hetekig jóformán másról sem lehetett hallani és olvasni.

A negyedik osztály befejezése előtt a tanulóknak felmérő dolgot kellett írniuk, számos teszttel egybekötve. Ez utóbbiak a gyakorlati ismeretekben megmutatkozó tájé-

kozottságot voltak hivatva felmérni.

Az idei tanév felmérő dolgozatának címe a következő volt:

„A világkereskedelem territoriális szerkezetét meghatározó differenciált trendek”

Az egyik teszt pedig így nézett ki:

„Mi szükséges az egyszer használatos digitális grillsütő beindításához?”

A lehetséges válaszok:

- 1./ Bosch típusú ütvefűrő
- 2./ Fürdősó tengeri aromamécsessel
- 3./ Döntött pengéjű professzionális hajvágó
- 4./ Nagyméretű reklámfelülettel ellátott, vanília alapszínben gyártott dobozos gyufa

/A 4. számú válasz a helyes./

Józsikának gyengén sikerült a dolgozata és a teszteknel sem tudta hozni az előírt pontszámot. Elkeseredettsége leírhatatlan volt. Elhatározta, hogy nem várja meg a kocsival érte jövő édesanyját, hanem elindul gyalog és lesz, ami lesz, így teszi meg a háromszáz méteres távolságot.

Az iskola kapujában Harry Potterral futott össze, akit már jól ismert a regényekből. Elmondta neki, hogy szerinte igazságtalanul diszkrimináltak és elege van az elit iskolából. Harry elkapott egy éppen ott elszáguldó, biodízelt fogyasztó fiastyúkot, mindketten a hátára pattantak és néhány pillanat elteltével már ott álltak a varázsló iskola folyosóján. A mellettük levő teremből a tanulók hangját hallották. Kórusban és hangosan biflázták a szorzótáblát. Éppen ott tartottak, hogy hatszor nyolc az negyvennyolc. Valami nagy varázslatra készültek.

Az üdülési jog

A bevezető előadás után rögtön elkezdtek vetíteni az állóképeket. Elegáns vonalú szalodák, csodálatos tengerpartok, életteli városok képei jelentek meg a vetítővászonon. Az asztalnál ülők áhítatos csendben követték a dia képeket és ezt a csendet csak a vezető menedzser kurta, magyarázó mondatai törték meg. Minden asztalnál egy-egy házaspár, vagy család ült, valamint az asszisztens, akinek a maga előtt tartott mappájából hosszú számsorok kandikáltak ki, grafikonok és ábrák tornyosultak szinte már szemérmetlen intenzitással.

A vetítés befejeztével újra kigyulladtak a csillárok, és megkezdődött a tárgyalás. Pontosabban több mint két tucat tárgyalás, hiszen minden asztalnál üzletkötésre orientált partnerek ültek egymással szemben.

Pipitér Endre már több éve nyugdíjas volt, felesége még csak három hónapja. Volt

néhány millió forint megtakarított pénzük és úgy látták, hogy a két nyugdíjból szerényen bár, de meg tudnak élni. Lakótelepi öröklakásuk tehermentes volt, a rezsi elviselhető. Már régen foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy nyugdíjba vonulásuk után egy kis hétvégi házat, netán üdülőt vesznek a Balatonnál.

De a pénz nem volt elég arra, hogy igényeiknek megfelelő megoldást találjanak. Egyévi hasztalan keresgélés után kapták egyik barátjuktól azt az ötletet, miszerint üdülési jogot kellene venniük valahol. Ez ugyan nem tenné lehetővé, hogy az egész nyarat a tengerparton, vagy a Balaton mellett töltsék el, de kitűnő befektetés is egyben és később majd tovább lehet lépni. Addig pedig remekül összekapcsolhatják a hasznosat a kellemessel. Mintha csak az égiek rendelték volna el, pár héttel a beszélgetés után kedves hangú meghívót kaptak a Járd a világot Kft. budapesti irodájától.

Nem kevés bizalommal hallgatták az asszisztens hölgy kiselőadását az asztalnál, aki részletesen kifejtette, hogy a bemutatott szállodák közül melyiknek milyen előnyei vannak. Elsőnek egy horvát tengerparti szállodát ajánlott, miután a házaspártól megtudta, hogy mekkora összeggel rendelkeznek.

Az üdülési jog megvétele egy sajátos ügylet, magyarázta, amely tulajdonképpen résztulajdonossá teszi őket, emellett évente kétheti nyaralást biztosít az Adrián. Rögtön felhívta a figyelmet, hogy ezt a jogot a hálózaton belül el is lehet cserélni, ha a kereső szolgálat révén megfelelő partnert találnak, és akkor a világon bárhol eltölthetik azt a két hetet. A hálózat, mondta az asszisztens, amelynek a Járd a világot Kft. is tagja, rendkívül tőkeerős, az utóbbi években is több tucat új szállodát építtetett a világ legkülönbözőbb pontjain.

Pipitérek némi habozás után belevágtak. Aláírták a szerződést és várták a nyarat. Minden remekül alakult, megkapták az időpontot, a pontos címet és elindultak. Úgy döntöttek, hogy ellátásukat majd saját maguk megoldják. Számos konzervet, tasakos levest, májkrémet, spagettikrémet és egyébeket vittek magukkal. Egyébként egy kicsit meg kellett húzni a nadrágszíjat, mivel még az utazás előtt be kellett fizetniük az évi kezelési költséget, és a nemzetközi vasúti jegy sem volt éppen olcsó, az árakról pedig csak annyit tudtak, hogy azok általában magasabbak, mint idehaza.

A tengerpart valóban elragadó volt volt, a víz kitűnő, csak maga a szálloda esett kissé távol minden lakott településtől. Persze, akik kocsival érkeztek, azoknak ez nem okozott gondot, – egyszer az egyik házaspár be is vitte őket a közeli ódon városkába. Az árak a szállodában bizony elég húzósak voltak, de szerencsére kitartott a hazai elemózsia, és mindkettőjüknek sikerült két-három kilót lefogyni a két hét alatt. Ezt eredménynek könyvelték el. Elvégre nem azért megy az ember nyaralni, hogy megállás nélkül egyen és hízzon!

Hazaérkezésük után levél várta őket a Járd a világot Kft.-től, amelyben arra kérték a házaspárt, hogy fáradjon be V. kerületi irodájukba. A már korábbról ismert asszisztensnő széles mosollyal fogadta őket, és azonnal kávéhozatott. Miután figyelmesen meghallgatta horvátországi beszámolójukat, a következőkkel rukkolt ki:

– Most már elárulom Önöknek, hogy a csodálatos környezetben eltöltött üdülés csak a prózai része ennek a vállalkozásnak. Az igazi fantázia a befektetésben rejlik, abban, hogy néhány milliójukkal akár kétszer annyit is ki lehet hozni belőle. Eladjuk ezt a horvát üdülési jogot és veszünk helyette egy spanyolországit! Mit szólnak hozzá?

Pipitérek egymásra néztek, majd a férfi bizonytalanul csak annyit mondott, hogy ez nagyszerű, de nincs több pénzük, a felajánlott szállodában ugyanis az üdülési jog majdnem másfélszerese volt a horvátországinak.

– Vannak ékszereik, vagy értékpapírjaik? Mert ha igen, akkor a legjobb az, ha lombardírozunk.

– Hogy mit?

– Lombard hitelt veszünk fel, ez most a menő! A bankok mindent megtesznek, hogy megnyerjék az ügyfeleket.

– A feleségemnek van ugyan két aranylánca, de félek, hogy ez nem lesz elég.

– Van saját tulajdonú lakásuk?

– Igen, egy kétszobás összkomfortos, Óbudán. Ki van fizetve, már nincsenek hátra részletek.

– Akkor jelzálogkölcst veszünk fel rá és irány a spanyol tengerpart!

Pipitérék a következő nyáron, sajnos, nem jutottak el a spanyol tengerpartra, mivel nagyon nagy terhet rótt volna rájuk az utazási költség, és többen is mondták nekik, hogy Spanyolországban az árak lényegesen magasabbak, mint Horvátországban. A nyarat tehát a lakásukban töltötték, néhányszor kimentek a HÉV-vel a Római partra és nagyokat sétáltak, nézték a Dunát.

A következő tárgyaláson azzal az örömteli hírral fogadta őket régi ismerősük, aki közben csoportvezetővé avanszált, hogy sikerül 30%-os haszonnal eladni a spanyol üdülési jogot, de csak úgy, ha beszállnak egy floridai üzletbe – persze, hasonló feltételekkel. Az óbudai lakást el kell adni, csak úgy lehet lefedezni az áthidaló összeget. A spanyol üdülési jog eladásának hasznából azután bőven futja majd a Miami szózó repülőjegyre.

– És most tessék megfogózkodni! – mondta diadalmasan a csoportvezető asszony.

– Ha a floridai üzletből sikeresen kiszállnak, sok-sok milliót vághatnak zsebre!

Pipitér úr bekapcsolta zsebrádióját és a füléhez szorította, mivel alig jött már ki hang belőle. Felesége a lombsátort igazgatta, amelyet tegnapelőtt ütöttek fel a város szélén álló egyik csalitosban.

– Az időjárás jelentést keresd – mondta az asszony.

– Megvan! A délutáni óráktól erős havazás várható, hajnalra mínusz 12 fok.

– Na, miért hagytad abba?

– Végleg kimerült az elem.

– Már százszor mondtam neked, hogy ne az aluljáróban vegyél mindenféle kétes alakoktól elemet! Ezek folyton csak becsapják az embert!

Befektetés

Szita János és felesége Bözsike valamivel több, mint 25 millió forintot nyertek a lottón. Alig akartak hinni a szemüknek, amikor összehasonlították a bement számokat a tulajdonukban lévő szelvényel. Nem volt tévedés, a másnapi újság is hozta a nyerőszámokat. A baráti körből többen is tudtak róla, hogy Szitáék rendszeresen, több szelvényel játszanak és különböző kombinációkat próbálnak ki. Úgy is mondhatnánk, hogy az egykori lakatos mesternek ez volt az egyetlen igazi foglalatossága, mióta bezárt a gyár és többszöri hiábavaló próbálkozás után sem sikerült szakmájának és korábbi rangjának megfelelő állást találnia. Arra várt csak, hogy minél előbb elmehelesen korengedményes nyugdíjba. A házaspár életvitele a fentiek következtében természetesen erősen megváltozott, de azért büszkén kitartottak. Érezték, hogy egyszer majd

történni fog valami, ami megváltoztatja sorsukat.

Nos, a sors kereke fordult egyet, a nyereséget minden további nélkül ráhelyezték egy frissen megnyitott számlára. A hír gyorsan körbeszaladt a kisvárosban, rég nem látott ismerősök és barátok jöttek kölcsönkérni, ötleteket adtak a pénz befektetéséhez. Szita János felismerte, hogy rengeteg veszély fenyegeti az embert ebben az árubőséges világban. A pénz egyszerűen el fog olvadni, ha nem tesznek valami okosat. Ebben Bözsike is egyértelműen megerősítette.

A következő héten sógora is megjelent náluk egy közismert ügyvéd társaságában. Az ajánlat rendkívül jól hangzott: a nemrég alakult Dunamenti Befektetési Társulás betéteket gyűjtött. Egyéves lekötés után garantált 40%-os hozam, de a pénz külföldi megforgatása után a befektetési prémium ezen felül 80-120 %-ot is elérhet. Ez utóbbit természetesen nem garantálták, ez volt az üzleti kockázat és semmi több. A kötvényeket ízléses formában, finom papírra nyomtatták. Szita János kerek 25 millió forintértékű kötvényt szerzett meg magának ezen a délutánon. Az aggályoskodókat kinevette.

– Hogy piramisjáték? Na és akkor mi van? Mi az elején vagyunk, mi nem bukhatunk bele. Ezt az ügyvéd is megmondta.

Az egy év leteltével Szita János felhívta a Dunamenti Befektetési Társulás megyei irodáját, de csak egy ügyintézővel tudott beszélni. Ez a visszafizetésről ugyan semmi konkrétumot sem tudott mondani, de nem is akarta lebeszélni ügyfelét arról, hogy az irodát felkeresse.

Az irodavezető sajnálattal közölte Szita úrral, hogy a kifizetések átmenetileg szünetelnek, de ezek csak egyszerű likviditási zavarok és a svájci központban – legjobb tudomása szerint – folyamatosan be lehet váltani a kötvényeket. Szita János úgy érezte, hogy ez az a pont, amikor keményen kell fellépnie.

– Követelem, hogy adja meg a Központ címét!

– A Központ pénzügyeit tulajdonképpen a zürichi Heimatbank intézi, ők forgatták külföldön a pénzt. Bahnhofstrasse 12.

Holnap utazunk Zürichbe, Bözsike! – mondta határozott hangon János. Annyi még maradt, hogy megvegyük a vonatjegyet. Mindenesetre szerezz be délután egy kis szalámit és konzerveket az útra. Két nap alatt lerendezzük ezt az ügyet, visszafelé már bőven lesz pénzünk.

A Heimatbank portása egy szót sem értett Szita János magyarázkodásából, de szerencsére hamarosan előkerült egy magyar fiatalember, valami gyakornokféle és egy földszinti irodába kísérté őket. A jól öltözött, finom modorú svájci alkalmazott kezdetben elég értetlenül hallgatta a tolmácsolást, de rövidesen, udvarias mosollyal megígérte, hogy utánaéz a dolognak és másnap délelőtt talán már többet tud mondani.

Szitaék egy külvárosi kétszallagos panzióba mentek, amelynek a címét otthon kapták meg egyik ismerősüktől.

– Ezeknek hajmeresztő árai vannak, – állapította meg a férj. Alig lehet megmozdulni ebben a szobában, meg a villamos is ... Holnap majd taxival körbejárjuk a várost, ha megkaptuk a pénzt.

Fekete luxusautó várt rájuk a panzió előtt. Az egyenruhás sofőr készségesen nyitotta ki a kocsiját, segítette a beszállásnál és elindultak. A bank előtt két, sötét öltönyt viselő banktisztviselő várta őket szoroson megkötött nyakkendővel és titokzatos mosollyal. A

lift halkan surrant fel velük az ötödik emeletre és a folyosó végén levő ajtó a Generaldirektor felirattal szinte magától nyílt ki előttük. Szélesarcú, kopasz, hatvan év körüli férfi sietett eléjük, fogott kezét velük. Természetesen be is mutatkozott, de ez csak valami halk mormogás volt, – az előkelőség egyik félreérthetetlen jele. Szita János mintha egy szép formájú fekete cilindert is látott volna a fali fogason, de ebben nem volt biztos. A süppedő fotelek szinte foglyul ejtették mind őt, mind feleségét.

– Szivart vagy kávét parancsolnak? A hölgy talán egy vodka-tonikot?

Egy pincér kinézésű komoly úr pillanatokon belül hozta a kért italokat, letette őket az asztalra. A Generaldirektor közben mélyen hallgatott, megvárta, amíg az alkalmazott elhagyja a szobát, csak ezután szólalt meg jelentőségeltjes arckifejezéssel:

– Nos, az Önök befektetése még a vártnál is jobb eredményt hozott. 260 %-os hozammal tudjuk az összeget visszafizetni, természetesen svájci frankban. Távozáskor, a főpénztárban vehetik fel.

– Ez nagyszerű! – válaszolta rá hirtelen Szita János. Csak az zavarta, hogy izgalmában teljesen beleizzadt kockás nyári ingébe. Bözsike meg sem szólalt bő, virágos ruhájában és a vodka-tonikhoz sem mert hozzányúlni.

Megpróbáltak mindketten felállni, de a fotelok nem engedték könnyen őket.

– Óh, el ne felejtsem! A rendkívül eredményes pénzügyi tranzakció elismeréseképpen külön prémium is jár Önöknek bankunktól. Két lehetőség közül választhatnak:

kapnak egy kétszemélyes, kompletten felszerelt jachtot itt a Zürichi Tónál, amellyel bármikor becserkészhetik az egész környéket,

vagy pedig

választhatnak egy kéthetes Karib-tengeri utazást, természetesen all inclusive ellátással.

Szita János könnyektől csillogó szemmel nézett feleségére és csak ennyit mondott:

– Látod! Nem elég a szerencse, okosnak is kell lenni, ha az ember sokat akar elérni az életben.

Másnap a bank bejáratánál két nyomozó várta őket. A házaspárt udvariasan betessékeltek a földszinti irodába, majd az előző napról már ismert banktisztviselő és tolmács jelenlétében elmondták, hogy az Interpol megbízásából letartóztatási parancs van ellenük kiadva pénzmosás alapos gyanúja miatt.

Fókapopuláció

A minisztertanács szerdánként ülésezett. Minden héten újabb és újabb napirendi pontokkal gyarapodott a megtárgyalandó témák köre és ez idővel mind nagyobb feszültséget okozott a minisztereknek, nem is beszélve a miniszterelnökről, akin a stressz egyre inkább látható jelei kezdtek kiütközni. A jogállam alkotmánya viszont előírta, hogy minden olyan témát napirendre kell tűzni, amely legalább három képviselő támogatását élvezzi a nyolcszáznegyvenöt fővel rendelkező parlamentben. A lobbizóknak tehát gyerekjáték volt a képviselők támogató aláírásait megszerezni, a napirendi pontok pedig gyűltek, egyre csak gyűltek.

2065. március 18-án csupán egy napirendi pont szerepelt a minisztertanács ülésén. A javaslat arról szerit, hogy mekkora ösztöndíjat kapjon az a kutatócsoport, amely az Északi- és Déli-sark főkapulációinak ösztönéletét fogja tanulmányozni, különös tekintettel arra, hogy a populációk tagjai képesek-e metafizikai módszerekkel kommunikálni egymással. A témát nem lehetett elodázni, mivel az ország Tudományos Akadémiája már több mint tíz éve integrálódott az Észak-Déli-Unió tudományos programjainak keretrendszerébe és a fenti program beindításának elnapolása komoly kutatási pénzek elvesztésével járt volna más területeken.

A már korábban kiírt ösztöndíjas kutatási programra több mint nyolcszáz különféle kutató adta be pályázatát, tehát a komplex kutatási munka beindításának humánpolitikai oldalról semmilyen akadálya sem volt. Egyes meg nem erősített hírek szerint az utóbbi néhány hónapban többen is láttak még fókákat mind az Északi- mind pedig a Déli-sark körzetében. A híradások különböző tengerészeti hivataloktól származtak, ezek adatrögzítési technikája azonban némi bizonytalanságról tanúskodott, mint az az elmúlt héten is kiderült az egyik tengeri moszatokról szóló híradással kapcsolatban. A környezetvédelmi miniszter azonban rögtön megnyugtatta minisztertársait, hogy a tengeri moszatok elterjedésével, aktiválásával és bioetikai szempontból kifogástalan feldolgozásával az Unió egy másik tagországát bízták meg. A bejelentés általános megkönnyebbülést keltett a miniszterek között, az adott témával kapcsolatos viharfelhők viszont nem múltak el.

A főkapulációk ösztönéletét kutató program az ülés időpontjáig már minden szükséges fórumon átment, csupán a pénzügyminiszter jelzett bizonyos aggályokat. A probléma nagy vonalakban úgy volt megfogalmazható, hogy a költségvetésnek egy büdös fillérje sincs a programra és az egyetlen megoldás az lenne, ha bizonyos összegeket át lehetne csoportosítani kevésbé fontos költséghelyekről. Mindenki a Szociális Ügyek miniszterének széke felé nézett, aki előre értesülvén a kényes témáról, politikai államtitkárával helyettesítette magát. A politikai államtitkár azonnal közölte, hogy ez egy olyan szakmai kérdés, amelyben neki nincs kompetenciája, – legalábbis addig nincs, amíg megfelelő tanulmányok nem készülnek az átcsoportosítás lehetséges változatairól. A tanulmányok megírásához természetesen jelentős pénzösszegekre van szükség, amely elkerülhetetlenné teszi, hogy a tartalékképzés módszertanát újragondoljuk, – tette még hozzá.

A többórás vita után az az álláspont kezdett kikristályosodni, hogy a hajléktalan el-látás költségnormáinak progresszív újragondolásával mégis megoldható ez az alapvetően jelentéktelen pénzügyi probléma és a költségvetési pótkeretből több milliós összeget szavaztak meg egy bizottság felállítására, amelynek természetesen záros határidőn belül jelentést kell majd tennie a megoldás különböző módozatairól, a nettó megtakarítások további költségeiről és az egyénekre szabott modellek kidolgozásáról.

A vita egyértelművé tette, hogy' a pénzügyi fedezet megteremtése érdekében hajléktalanadót kell kivetni. Abban persze jelentősen eltértek a vélemények, hogy kik legyenek az adóalanyok. A Haladó Pártok Szövetsége azzal a javaslattal is élt, hogy az Észak-Déli-Unió költségvetésének terhére bontakozzanak ki a pénzügyi munkálatok és akkor ezt egyben mint jelentős adóreformot is fel lehet tüntetni az Uniónak küldött jelentésben. A környezetvédelmi miniszter államtitkára viszont figyelmeztette a jelenlévő minisztereket, hogy az Unió oly mértékben elkötelezte magát a tengeri moszatok kutatási problémájának, hogy a közösség harminc évre elfogadott költségvetésének bárminemű megingatása a Supranacionális Tanács messzemenő rosszállását váltaná ki. Ez pedig a kormány bukását jelentené.

További heves vita után a minisztertanács úgy döntött, hogy a hajléktalanadót a hajléktalanokon kell behajtani, hiszen visszatetsző lenne, ha például a veszteséges vál-

lalkozásokat még ezzel is megterhelnék. A szociális ügyek államtitkára lassan beadta a derekát, a vita tulajdonképpen már csak arról folyt, hogy hová kézbesítsék a hajléktalanoknak az adóbevallási íveket. A megoldás kézenfekvőnek tűnt: minden aluljáróban, valamennyi városi parkban, valamint a csalitos területeken adóhivatali kirendeltségeket kell felállítani, megfelelő személyzetről gondoskodni, amely természetesen többhónapos előkészítő tanfolyamokon kapná meg a szükséges kiképzést. Tanfolyami továbbképzés címén természetesen nem lenne nagy probléma pénzeket átcsoportosítani a Központi Atomfizikai Intézet költségvetéséből, mivel ezek a pénzek az országos költségvetés hatodik fejezetének nyolcadik paragrafusa második bekezdésében szerepelnek és ennek általános jellege alkalmas mindenféle tanfolyami képzés finanszírozására.

A döntés megszületett, a miniszterek megkönnyebbülve dőltek hátra karosszékeikben, a pénzügyminisztériumi szakemberek pedig már másnap hozzáláttak az új adójogszabály kidolgozásához. A kutatók megkezdték felkészülésüket a fókapoláció kutatására.

Az új adótörvény kihirdetése után a Hajléktalanok Szövetsége örömmel vette tudomásul nyilatkozatában, hogy az adó befizetésével valamennyi hajléktalan kiválthatja a már érvényben levő ingatlanadó ráeső részét.

Szürrealista történet

Gombássy Elemér még a kilencvenes évek elején egymillió forintról szóló kárpótlási jegyet kapott az államtól egy udvarias levél kíséretében. A levélben az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal elnöke kifejtette, hogy korábban a magyar állampolgárok százezreit fosztották meg jogos tulajdonuktól. Az orvoslás nem a tulajdoni tárgyak visszajuttatásával, hanem a volt tulajdonosok részleges vagyoni kárpótlásával történik. Az értesítésben még az is benne foglaltatott, hogy a károsult fontolja meg a kárpótlási jegyek vállalkozási célú felhasználását, várja meg a számára legkedvezőbb befektetést. A döntés megkönnyítése érdekében Gombássy urat arról is informálták, hogy miként használhatja fel kárpótlási jegyeit. Az öt lehetőség közül részére egyértelműen az állami tulajdon privatizációja során történő vagyontárgyak, részvények valamint üzletrészek megszerzése tűnt a legelőnyösebbnek.

Nem siette el a döntést. Várt a talán soha vissza nem térő alkalomra, hogy szülei egykori vállalkozói hajlamát és tehetségét a kialakuló szabad piaci viszonyok között még jobban kibontakoztathassa. Képzettsége ugyan nem kimondottan az üzleti világhoz kapcsolódott – művészettörténetet tanított a kétszázézer város egyetemén – azonban tudta, hogy megfelelő tőkebefektetés esetén ő lehet a domináns tulajdonos a privatizált cégnél.

Az évek teltek és a kárpótlási jegyek még mindig Gombássy Elemér öröklakásának házi széfjében nyugodtak. Vagy a privatizált cég profilja, vagy a tulajdonosi körön belüli várható dominancia, vagy valami más zavaró körülmény mindig megakadályozta a kárpótlási jegyek befektetését. Csak egy kiút kínálkozott, hogy pénzhez jusson: a jegyek eladása. De ez sem volt olyan könnyű, mint Gombássy kezdetben gondolta. A kárpótlási jegyek szabadpiaci ára egyre csökkent. Halottá, hogy egyesek 30 %-os árfolyamon kótyavetyélték el szüleik vagy saját egykori vagyonuk maradékát.

Egy szép áprilisi napon végre rámosolygott a szerencse Gombássy Elemérré. Egy bizonyos Kovács úr jelentkezett nála, aki elmondta, hogy ő egy professzionális infóvadász cég elnöke, így jutott el hozzá. Cégének fő profilja éppenséggel az úgynevezett

beragadt kárpótlási jegyek mindenki számára előnyös hasznosítása. Garantálja az ügyfélnek, hogy az adott paraméterek mellett három hónapon belül a lehető legelőnyösebb megoldást nyújtja.

Másfél hónap elteltével Gombássy urat arról értesítette a posta, hogy nagyvolumenű ajánlott küldeményt kézbesít számára. Kérték, hogy a megadott időpontban szíveskedjék lakásában tartózkodni ill. az átvételről megbízottja útján gondoskodni.

Május 19-én délelőtt, a csengetés után sietve indult ajtót nyitni. A jól ismert postást látta maga előtt, aki mellett egy féldisznó állt megmaradt két lábán – hosszában vágták ketté – és félszemével figyelmesen szemlélte a megdöbbsent házigazdát. A küldemény a Bakházi Gazdaszövetkezettől érkezett és nem visszárúozható – hadarta le gyorsan a postás. Gombássy mintegy lidérces kábulatban írta alá az orra elé nyomott átvételi elismervényt – a féldisznó közben már benn volt a lakásban és a nagyszoba perzsa szőnyegének mintáit turkálta félorrával.

A házigazda csak nézett maga elé és lelki szemei előtt megjelentek a gyönyörűen kinyomtatott kárpótlási jegyek, Kovács úr bizalmat sugárzó tekintete, képtelen volt megmozdulni. A féldisznó egészen otthonosan érezte magát, felkapaszkodott a fürdőkád szélére, békésen rőfögött és tekintetével a házigazdát kereste, mint egy régi, meghitt, jó barát.

Gombássy – miután benuitsága oldódott – tárcsázni kezdte Kovács úr, pontosabban az infóvadász cég számát. A titkárnő jelentkezett, egy behízeltő, lágy és kedves hang:

1 Kovács úr jelenleg nem elérhető, külföldön tárgyal.

2 Mi ez a féldisznó?

A titkárnő lágy és meleg hangján szinte duruzsolva mondta:

– Hallottam valamit félfüllel a dologról. Higgye el nekem, hogy' Kovács úr mindig a legoptimálisabb megoldást választja. Kérem, hívja fel a Bakházi Gazdaszövetséget, ők bizonyára részletesebb információkkal tudnak szolgálni.

A Bakházi Gazdaszövetség főtitkára udvarias, de kimért hangon beszélt Gombássyval:

– Kérem, mi csak realizáljuk a hozzánk befutott megrendeléseket az adott piaci viszonyok figyelembevételével. Itt nálunk falun már régen szokás, hogy féldisznókat vesznek illetve adnak el, különösen télen, a disznóvágás idején. Mi jó minőségben és késedelem nélkül leszállítottuk a megrendelt árut és természetesen élve, mivel így sokkal frissebben jut el a fogyasztóhoz. A megyei főállatorvos éppen a múlt héten tartott nálunk ellenőrzést és mindent a legnagyobb rendben talált. Ha Önnek aggályai vannak a megrendelés tárgyával kapcsolatban, akkor forduljon Kovács úrhoz!

Két hónap telt el. Gombássy ismeretségi körében senkinek sem kellett a féldisznó, az pedig szóba sem jöhetett, hogy a vágóhíd egy ilyen árut átvegyen.

Sem a legkülönbözőbb előírások, sem pedig a piaci viszonyok nem tették ezt lehetővé. A féldisznó – mit sem tudva a személyéről folyó tárgyalásokról – egyre otthonosabban érezte magát Gombássy úr la kásában. Minden reggel bemászott a fürdőkádba, valahogyan meg indította a tusolót és tisztán, üdén ment ki a konyhába. Gyakran együtt reggeliztek, Gombássynak nem volt szíve elzavarni az asztaltól. Az állat nem volt igényes, mindent elfogadott, ami éppen kikerült a háztartásból. Mennyibe kerülne egy kutya etetése – gondolta a háziúr. Azért igyekezett a féldisznó jelenlétét titokban tartani – miközben sorra hívta ismerőseit és megoldást keresett a kialakult problémára. Idővel azonban – magának sem merte bevallani – egyszerűen megszerette az állatot. Félszemével olyan hűségesen nézett rá, mint egy kutya és mindössze egyszer döntött fel és tört el egy vázát, amit egyébként is utált.

Az együttlét végtelennek ígérkezett és Gombássy meg is békéit a helyzettel. Arra gondolt, hogy Kovács úr le is léphetett volna külföldre a kárpótlási jegyekkel és akkor itt állna kisémmizve. Azért mégsem halt ki az erkölcs és a szeretet, mint korábban a kommunizmusban.

Egy kedd délután azonban valami egészen váratlan dolog történt. Már az ajtóban arra gondolt, hogy íme, ennek a kedves állatnak ugyan csak félszíve van, de mégis érzékenyebb és odaadóbb, mint egy macska vagy kutya. A kedves állat azonban ott feködt a konyhaszekrény előtt és nem mozdult. Nem kellett különösebb vizsgálat ahhoz, hogy lássa, megállt a szíve.

Gombássy Elemér a szépen és gondosan ápolt állattemetőben váltott tíz évre helyet neki és arról is gondoskodott, hogy nemsokára ízléses sírkő álljon az elhantolás helyén. Másfél millió forintjába került mindez, de úgy érezte, hogy nem tehet másként.

Három hónap elteltével ajánlott levelet kapott az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal jogutódjától, amelyben értesítették, hogy az eddig be nem fektetett kárpótlási jegyeket az állam a károsultaktól visszaveszi, amennyiben ők ezeket felajánlják. A levélben azt is közölték még, hogy mivel a be nem váltott kárpótlási jegyek tulajdonosai éveken át jelentős mértékben enyhítették az államháztartás gondjait, ezért a jegyek megváltásaként az állam a mindenkori miniszteri átlagfizetésnek megfelelő életjáradékot biztosít a jogosultaknak.

Temetés

A hideg szél mint egy elszabadult orgonasíp hangja süvített át a temető fái között. A ravatalozó körül már számos ember ácsorgott lehajtott fővel, halk suttogások, időnként élénk taglejtések váltak ki a feketébe öltözött tömegből. A búcsúbeszédet maga a miniszter tartotta. Olykor úgy tűnt, hogy, felzokogott a szöveg olvasása közben, egyesek szerint viszont csak a viharos szél miatt csuklóit el a hangja.

– „Zsengefalvy Kornél zeneigazgató nemcsak városunk Dalszínházának pótolhatatlan vesztesége, de az egész magyar zenei élet soha el nem múló fájdalma is.”

A miniszter felvázolta a zeneigazgató pályafutásának főbb állomásait, felsorolta kiüntetéseit és a gyászoló család fájdalmára is utalt. Ezután felcsendült a gyászinduló és a koporsót a közelben levő kriptához vitték. A résztvevők egy része már ekkor megfordult és méltóságteljes léptekkel elhagyta a temetőt. A koporsó elhelyezése után a gyászolók egy csoportja a parkolóban várakozó autókhoz sietett és a „Víg Muzsikusok” elnevezésű étteremhez hajtatott, amely a Dalszínházzal szemben állt.

Az étterembe betérők már napokkal azelőtt kaptak egy nyomtatott és ízléses kis borítékban elhelyezett meghívót, amelyen az alábbiak álltak:

„Fájó szívvel tudatjuk, hogy városunk Dalszínházának tragikus hirtelenséggel elhunyt zeneigazgatója, Zsengefalvy Kornél temetésére november 18-án, délután öt órakor kerül sor a Központi Temetőben.

A temetés után zártkörű rendezvényen emlékezünk egykori zeneigazgatónk tevékenységére. A minisztérium és a város az elhunytat saját halottjának tekinti.

Megjelenésére feltétlenül számítunk!”

Az érkező vendégeket rövid itallal, aperitívval kínálták és bevezetésül a megbízott zeneigazgató mondott néhány keresetlen szót. A beszélgetés lassan indult, jóllehet egy-

más után szolgálták fel a különböző nemes borokat. A zenekar koncertmestere elrészé-
kenyült hangon emlékezett a próbákra, jóllehet némi sértődöttség is kicsendült a sza-
vaiból. Zsengefalvy sokszor durván beszélt a próbákon, olykor még trágárul is – állapí-
totta meg. Többen helyeseltek neki. A Dalszínház igazgatója egyelőre került az egye-
nes beszédet és csak az utóbbi évek premierjeinek sikereiről ejtett néhány szót. Ekkor
csattant fel a másodkarmester hangja, aki már a sokadik pohár bor után volt.

– Az utolsó négy premier közül kettőt nekem kellett vezényelni, mert Zsengefalvy
úgymond nem volt olyan állapotban, ami lehetővé tette volna kiállítását a közönség elé.

A bejelentést egy pillanatig döbönt csönd fogadta, majd szinte mindenki megszól-
lalt és a hangzavar egyre csak fokozódott.

– Miért nem mondjátok ki világosan, hogy egyre gyakrabban leírta magát az elő-
adások előtt! – hallatszott az asztal túlsó végéről.

– Engem akartak felterjeszteni a „Muzsikusok Lantja Nagydíj”-ra, de a haverjaival
elintéztette a minisztériumban, hogy neki adják!

Közben megkezdtek a vacsora felszolgálatát és újabb borosüvegeket hoztak a ki-
ürültek helyére. A vihar azonban csak átmenetileg csitult, a felszolgált borjúfilé min-
denkiből kihozta a keserűséget. A miniszter már csak azt latolgatta, hogy miként tudna
angolosan eltávozni, a színház igazgatója pedig élénk társalgásba kezdett az újabb bort
kitöltő pincérrel, hogy ezzel is elfoglalja magát és ne tudják még mélyebben bevonni a
vitába.

És ekkor hatalmas robajjal kivágódott a különterem ajtója és ott állt Zsengefalvy
Kornél, a szívrohamban elhunyt zeneigazgató. Valószínűleg a vélemények és megjegy-
zések több részlete és hangfoszlánya is eljutott hozzá, mert megvető tekintettel nézett
körüli a megemlékezésre összegyűlt és gondosan kiválasztott vendégeken. Elsőnek a
koncertmester szólalt meg:

– Te meg mit keresel itt?

– Visszautasítom az aljas rágalmakat és kész vagyok a holnapi előadást levezé-
nyelni.

A megbízott zeneigazgató felpattant a helyéről, kezében a boros pohárral és szinte
artikulátlan hangon kezdett el kiabálni:

– Nem tűröm, hogy már megint megfúrjanak! A miniszter úr azt ígérte, hogy legké-
sőbb január 1-re megkapom a végleges kinevezésemet. A következő évadot már az én
műsortervem szerint fogjuk előkészíteni és én döntöm el, hogy' melyik vendégénekes
léphet fel városunk színpadán!

Zsengefalvy odalépett hozzá és torkon ragadta. A miniszter eközben a balett elő-
adásokon látott finom mozdulatokkal óvatosan megközelítette a terem ajtaját és villám-
gyorsan eltűnt. A jelenlevő szólamvezetők az mb zeneigazgató segítségére siettek. A
jelenlevő hölgyek is nyugtalanodni kezdtek, mivel az események hatására a desszert
felszolgálása abbamaradt.

A volt zeneigazgató kilátástalan küzdelmet folytatott a rátörő szólamvezetőkkel,
akik lassan, de határozottan kezdték kizsákolni őt a különteremből. Közben sorolták
sérrelmeiket. Ezek többnyire az előléptetések és a fizetésemelések témaköréhez kap-
csolódtak, a baj csak az volt, hogy a hangzavarban alig lehetett belőlük valamit ki-
venni.

Zsengefalvy feladta. Néhányan betuszkolták az étterem előtt várakozó egyik kocsi-
ba és a temetőbe hajtottak vele. A kripta ajtaját nyitva találták, a fáklyák azonban már
csonkig égtek. Még bíbelődtek egy darabig a koporsót lezáró csavarokkal, de azután
kezet mostak a kripta mellett álló kis kútnál és siettek vissza a zártkörű rendezvényre.

A vendégek éppen a pezsgőnyitáskor tartottak.

Ingyenesség

A baj akkor kezdődött, amikor ingyenessé tették az állami múzeumok meglátogatását. Ezt megelőzően valamennyi múzeum sok millió forint profitot termelt ki, amely az államnak lehetővé tette, hogy sokkal korszerűbb harci repülőgépeket szerezzen be és olyan távoli missziókban is részt vegyen, amelyek a célországokban megszüntették az egyenlőséget, de ugyanakkor a gyerekek túltápláltságát is. A missziók eredményeként helyreállt a társadalmi és a biológiai egyensúly ezekben az országokban és akik túléltek a bombázásokat, azok egy fejlett, plurális társadalom előnyeit élvezhették.

Az állami múzeumok ingyenessé tétele azonban már kis idő elteltével kaotikus viszonyokat kezdett kialakítani az ország gazdasági életében. A költségvetésből kieső pénzek csak az érem egyik oldalát mutatták, a múzeumok fenntartási költségeinek előteremtése a másik oldalt. Múzeumi összevonásokra került sor és így jött létre az Orvos- és Tektörténeti Múzeum, valamint a Színháztörténeti- és Öntödei Múzeum. A két új intézmény fenntartási költségeit elsősorban a nyitvatartási idő radikális csökkentésével próbálták előteremteni. A két, fent említett múzeum kedden 13.00 órától 14.30-ig, pénteken pedig 8.00 órától 8.30-ig tartott nyitva. A hét többi napján finom metszésű réztábla tudatta a látogatókkal, hogy a múzeum zárva van.

Az Iparosok Emlékmúzeumát egy közeli közfürdőhöz csatolták. A múzeum természetesen ingyenes volt, de a látogatóknak kötelezően előírták a fürdőbelépő megvásárlását. Az új igazgatóság jelentős bevételeket tervezett a következő költségvetési évre. A belépőjegyek természetesen „közfürdő” felirattal kerültek forgalomba. Gondoskodtak a fürdőruha kölcsönzésről is, a kölcsönzöt a múzeum egyik termében helyezték el, később odakerültek az öltözők is. A látogatók büszkén helyezték el ruhadarabjaikat a 18. századbeli bútorművészet jeles értékei között és ezzel legtöbbször le is tudták a múzeumlátogatást. Odahaza büszkén meséltek a fürdő példátlan szépségeiről.

A legnagyobb gondot azonban mégiscsak a fűtési költségkeret megvonása jelentette a múzeumoknak. A minisztérium a pénzek átcsoportosításával természetesen más közművelődési és művészeti tevékenységeket kívánt támogatni. A nyári időszakban mindez nem is jelentett nagyobb problémát, a tél közeledtével azonban egyre gyérebbé vált a látogatók száma. Néhány kisebb állami múzeum bezárásával sikerült ugyan egy olyan alapot létrehozni, amely a télikabát kölcsönzést volt hivatva elősegíteni, de ez nem jelenthette a tökéletes megoldást. A téli nyitvatartási újra kellett szabályozni. Az egyszerűség és áttekinthetőség messzemenő figyelembevételével – aminek a sajtó is széles körben hangot adott – úgy döntöttek, hogy a fűtési szezon kezdetétől ennek befejezéséig csupán 12.00 óra és 12.30 között nyitnak ki az állami múzeumok. Az ingyenesség természetesen továbbra is fennmaradt.

Az egyre súlyosbodó helyzet megvitatására a Kultuszminisztérium a következő év első munkanapjára összehívta a Múzeumigazgatók Országos Szövetségének rendkívüli ülését. A jelenlevők döntő többsége az állami múzeumok vezetőiből került ki, de jelen volt több magánmúzeum és alapítványi tulajdonban levő intézmény igazgatója is.

A bevezető előadást maga a miniszter tartotta.

– Hölgyeim és Uraim! Tévedtünk! Folyamatosan tévedtünk! Azt hittük, hogy az állami múzeumok ingyenessé tételével tömegek fogják ostromolni ezeket az intézmé-

nyeket és a közművelődés olyan magasságokba röpíti az országot, hogy Európa dermedten fog állni eredményeink előtt. Sajnos ismét bebizonyosodott, hogy amiért nem kell fizetni, azt az emberek nem tekintik értéknek. Erre a legszembetűnőbb példát talán a Nemzet Hősei és Művészei Múzeum szolgáltatta, ahol a látogatók száma napról napra csökkent. Az egyetlen sikert az jelentette, amikor a múzeum egy 4x6 méteres kis helyiségében a legismertebb magyar festőművész unokaöccsének életét bemutató külön kiállítás nyílt. A kiállítás az unokaöccséről készült fotókat és az ő használati tárgyait sorakoztatta fel. A látogatók boldogan fizették ki a meglehetősen magas belépődíjat, de az ingyenes állandó kiállítás nem érdekelte őket.

De kiemelkedő példaként említhetem a Magyar Gabonatermesztés Múzeumának külön kiállítását is, amelyen nemcsak a kiállított női fehérneműkben gyönyörködhetek a látogatók, hanem belépőjegyükért a mindennapos bemutatót is végignézhették. Itt is bebizonyosodott, hogy a gabonatermesztés múltja még úgy sem vonz több vendéget, hogy ingyenessé tesszük a belépést.

Az előadást követő vitában több értékes hozzászólás is gazdagította a konferenciát. Egyetértés alakult ki abban, hogy az intézkedés, vagyis az állami múzeumok meglátogatásának ingyenessé tétele, nem érte el célját. Az egyik múzeum igazgatója elmondta, hogy ők a regisztrációt egy szociológiai felméréssel kötötték össze. Nemcsak a látogató nevét írták fel, hanem életkorát, foglalkozását és iskolai végzettségét is. Az adatok értékeléséből kiderült, hogy az ingyenesség többnyire a két-három gyerekkel rendelkező, középkorú, egyszerű munkás és alkalmazotti rétegeket vonzotta, akik bevallották, hogy korábban nem jártak múzeumokba, mivel egyszerűen erre már nem tellett nekik.

A következő hozzászóló azt fejtegette, hogy megítélése szerint az ilyen látogatók semmit sem értettek abból, amit a tárlatrendezők közölni kívántak velük. Azzal folytatta, hogy náluk a teremőröket felhatalmazták a vendégek alaposabb kikérdezésére. A római kori emlékeket bemutató múzeumban például kiderült, hogy az ingyenességet igénybe vevő látogatók egy kukkot sem tudtak latinul. Hát akkor miért koptatják a padlózatot?

A Vár- és Kastélyügyi Intézet igazgatóhelyettese keserűen ecsetelte, hogy az ingyenesség meghirdetése után hajléktalanok lepték el az általuk felügyelt várakat és kastélyokat. A fűtési megszorítások bevezetése után szerencsére fokozatosan elmaradtak.

Zárszót az államtitkár mondott. Kifejtette, hogy a következő hónap első napjától ismét bevezetik a belépő díjakat az állami múzeumokban. Egy belépőjegy árát egységesen a mindenkori minimálbér kétharmadában állapítják meg. Akik becsülik az értékeket, azok meg fogják fizetni ezt az összeget. Azt is közölte a résztvevőkkel, hogy az állami múzeumokat Kft.-vé alakítják át, számítanak a magántőke érdeklődésére. Egy új törvénnyel szabályozni fogják, hogy a múzeumi Kft.-k a különböző cégekkel szorosabb együttműködésre léphessenek, lehetőleg olyanokkal, amelyek szponzorként is megjelennek.

Így lehetőség nyílik majd arra is, hogy pl. egy múzeum reneszánsz termében bankfiók üzemelhessen, vagy akár zöldséges bolt is. Elmondta, hogy legjobb tudomása szerint a Sebesség és Távolság Múzeuma máris szerződést kötött egy műkörmöket árusító céggel. Az első kis műköröm építő műhelyt az egyik kiállított mozdony kazánjában fogják berendezni. A remény tehát fennáll, hogy a múzeumok ismét profitot termeljenek, hozzájárulhassanak a piacgazdaság további kiépítéséhez és ezáltal hazánk felzárkózásához a világ élvonalába.

A fővárosban nemsokára felépült a Múzeumigazgatók Országos Szövetségének új székháza, ízlésesen berendezett irodákkal. Az irodaház közönségszolgálatára napi 24 órában várta az érdeklődőket. Ezek elsősorban a vállalkozói szféra soraiból kerültek ki. Többnyire a különböző állami múzeumok technikai korszerűsítésére és a kapacitások

jobb kihasználására tettek ajánlatokat.

Palánták az új Magyarországért

A Szövetség alakuló ülésére február végén került sor az egyik külvárosi étterem különtermében. A szárnyait bontogató új mozgalom lelke és egyben fő szervezője Pohárnok Antal nyugdíjas tanár volt. A Szervező Bizottság tagjai már mind ott voltak és az érdeklődők is szállingózni kezdtek. Krebecs Tihamér izgatottan dobolt ujjával az elnöki asztal szélén, magabiztos tekintetével már meg is előlegezte magának az elnökségi tagságot. A nyakigláb, halkszavú pincér megértő pillantásokkal vette fel a rendeléseket, a terem kezdett lassan megtelni. Szinte minden asztalnál kíváncsi tekintetek fürkésztek a többieket, egyesek mélyen elmerültek a falitapéta tanulmányozásába.

Pohárnok Antal az elnöki asztalhoz lépett és emelt hangon üdvözölte a megjelenteket. Néhány rövid mondatban előadta, hogy a jelenlevők a „Palánták az új Magyarországért” civil mozgalom megalakítása céljából jöttek össze, a Szervező Bizottság áldozatos munkával, fáradtságot nem ismerve készítette elő az alakuló ülést. Amennyiben egyetértés születik a mozgalom céljai és a szervezeti struktúra kérdésében, az elnökség megválasztása teheti fel a koronát a hosszú előkészítő munkára. Ezek után már semmi akadály sem lehet a mozgalom hivatalos bejegyzésének és törvényes működésének.

Pohárnok úr ezután javaslatot tett a levezető elnök személyére. Trambulák Mártont nevezte meg, aki szerényen üldögélt a terem egyik sarkában egy üveg ásványvíz társágában. Ellenjavaslat? – kérdezte Pohárnok Antal.

Egy idősebb, szemüveges úr pattant fel az egyik asztaltól és szinte kiabálva nyilvánította ki véleményét:

– Ezt a bizonyos Trambulák urat én ugyan csak látásból ismerem, de azt hallottam róla, hogy az egyik parlamenti párt tagja és nagyon rosszul tennénk, ha a politikát bevinnénk a mozgalomba. A magyar társadalom gyökeres átalakítását csak úgy tudjuk véghezvinni, ha kellő távolságot tartunk minden párttól, ha nem ezt tesszük, akkor egy idő után a korrupció lesz úrrá rajtunk.

Pohárnok úr ingerülten próbálta leinteni a hozzászólót, miközben biztató pillantásokat vetett Trambulák felé.

– Kérem, kérem, nyugodjunk meg! Még csak a levezető elnök megválasztásánál tartunk. Később mindenki elmondhatja a véleményét szervezetszociológiai kérdésekben is. Van további javaslat?

Egy női kéz vágódott a magasba, tulajdonosa a felkérést meg sem várva hozzákezdett:

– Itt is csak arra megy ki a játék, hogy minden funkciót a férfiak kapjanak meg. Én Csülök Sándornét javasolom levezető elnöknek. () a kerület ismert óvónője, már kétszer is kitüntették.

– Az első kitüntetést még a kommunizmusban kapta! Jól nézünk ki, ha akárkit csak úgy egyszerűen megválasztunk.

A negyven év körüli szikár nő kimondott gyűlölettel mustrálta a tőle két asztallal távolabb ülő Csülöknét.

– Szavazásra bocsátom a javaslatokat! Eredmény: mindkét jelöltre 4 igen és 4 nem szavazat, tartózkodott 26 fő.

Pohárnok Antal zavartan toporgott papírjaiba elmélyülten, majd hirtelen megszólalt:

– Az alakuló ülést levezető elnök nélkül folytatjuk.

Meglepetésére csak halk dűnnyögés fogadta bejelentését, a várt vihar elmaradt. Mintha mi sem történt volna, hozzákezdett a szervezet céljainak ismertetéséhez:

– Az ország mély válsága lehetetlenné teszi, hogy a ma élő generációk egy új országot teremtsenek, hogy felzárkózzunk Európához, a világhoz. Csak az ezután megszületendő gyermekeink lesznek képesek a barát-ellenség kettősség megszüntetésére, egy olyan koherens társadalom felépítésére, amelyben a versengés konfliktusok nélkül zajlik, amelyben már régen elfeledték azt a szót, hogy politika. Természetesen békés hatalomátvételt hirdetünk az új generáció számára, – de ezt nekünk kell előkészíteni, nekünk kell megágyazni, mint ahogyan ezt a palántákkal is tesszük, ha eljön az ideje.

Pohárnok úr nem folytathatta tovább. Kezek erdeje emelkedett a magasba. Az első hozzászóló mély csalódottságának adott hangot. Kifejtette, hogy ő annak tudatában jött el a gyűlésre, miszerint mozgalom indul számtalan palánta ültetésére és ezzel megvalósul a Kertmagyarország – eszme, amely az egyetlen kiutat jelenthetné a jelenlegi válságból. Azt is elmondta, hogy a legtöbb ipari üzemet be kellene zárni, hiszen ezek csak a környezetszennyezést növelik. A magyar föld a legjobban termő föld az egész világon és ha nem lenne ilyen nagy bürokrácia, már lehagytuk volna a legtöbb uniós országot.

A további hozzászólásokból egyértelműen kitűnt, hogy a résztvevők alapvetően két táborra szakadtak. Az egyik csoport emberi palánták nevelésével kívánta az országot kijuttatni a mély válságból, a másik pedig növényi palánták tömeges elterjesztésével akarta az ország helyzetét alapvetően megváltoztatni. A csemete szó két jelentése feloldhatatlan konfliktusnak tűnt a résztvevők számára és még az sem segített, hogy a Böhöneyei fivérek, Böhöneyei Gereben és Böhöneyei Máté ideológiai oldalról próbálták a kettősséget feloldani. Gondolatpalántáknak minősítették a hozzászólások summázatát, amelyek kifejtük esetén mind az új, úgymond „palántás generáció” kialakulását, mind pedig a Kertmagyarország-koncepciót szolgálhatják.

A vita egyre kaotikusabbá vált, néhányan hívták a pincért, fizettek, majd bosszús arccal távoztak. Pohárnok úrnak csak annyit sikerült elérnie, hogy néhány kertbarát támogatásával és a Szervező Bizottság tagjainak hangos helyeslésével döntést hoztak néhány fóliasátor felállítására. Az itt elültetett palántáknak kellett megalapozniuk a szervezet, a mozgalom anyagi lehetőségeit, amelyek azután lehetővé tehetnék egy új generáció felnevelését, a mozgalom célkitűzéseinek megvalósítását.

A potenciális tagság érdektelensége miatt csak két fóliasátrat sikerült a kertbarátok támogatásával felállítani. Ezeket is széttepte a júniusi vihar. A szervezet megszűnt létezni, de egy boldogabb magyar jövő reménye továbbra is fennmaradt az alapítók lelkében.

Állati jogok

Felső Madzsária városállam parlamentje ünnepi ülésre készült. Főbb évi áldozatos jogalkotói munka után végre eljött a nap, hogy végleges formájában, valamint a nemzetközi joggal teljes összhangban kinyilvánítsák az Állati Jogok Chartáját. Már a törvény formába öntésének folyamatában látható volt, hogy ez a szabályozás később példaképpül szolgálhat más nemzeteknek is. A legfelsőbb jogalkotók – bár nem merték hangosan

kimondani – abban reménykedtek, hogy idővel a Chartát egy az egyben beépítik az emberiség szabadságát deklaráló Világchartába is. Az állatokkal kialakult szimbiózis példák százaival bizonyította a jogalkotók előrelátását, valamint mélységes humanizmusát és animalizmusát is. Egyesek az animizmus diadalát látták az új törvényben. A törvényhozók tagadták ezt, bár elismerték, hogy minden állatnak van lelke és a Chartát egyben a földhözragadt materializmus éles bírálóinak is szánják. A korszellem egyébként sem kedvezett a materializmusnak és egyéb baloldali filozófiáknak.

Régen elmúlt már az idő, amikor még a mezőgazdasági hasznosság volt a fő szempont az állatok megítélésében. Hasznos állat – kártékony állat. Ezek a nézetek egyértelműen emberközpontúak voltak. A Charta megfogalmazói viszont kínosan ügyeltek az ember-állat viszony egyensúlyára, bár elfogadták, hogy egyes állatok olykor többé – kevésbé zavarhatják az emberi élet minőségét. A begyepesedett, becsontozódott régi szemlélettel szemben azonban egyértelmű jogi áttörésnek tekintették például az állatok spontán tüntetéshez való jogát.

Tévedtek azok a kritikusok is, akik a Charta elfogadása után az emberek és az állatok közötti egyensúly felborulására utaltak, akik azzal érveltek, hogy az állatok nagyrésze nem rendelkezik olyan intelligenciával mint az emberek többsége, hogy erőszakos cselekedetekre fog sor kerülni az érdekek érvényesítése folyamán. Egyesek azzal riogattak, hogy a különféle agresszív állatfajták egyszerűen fel fogják rúgni a demokratikus együttélés szabályait és egy nekik megfelelő társadalmi rendet fognak kialakítani. A demokrata érzelmű államférfiak egyszerűen nevetségesnek találták ezeket az érveléseket és még arra is utaltak, hogy az ilyen folyamatok a Világchartát is sértenék és a nemzetek közössége ezt nem tűrné el.

A nagyobb gondok akkor kezdődtek, amikor a legyek úgymond elszemtelenedtek és mivel a Charta értelmében a fecskék, cinkék és denevérek áttértek a vegetáriánus táplálkozásra, nem is akadt igazi ellenfelük. Sokan persze ismét megpróbálkoztak a régebben bevált légyirtó szerekkel és módszerekkel, de a különféle eszközöket csak titokban használhatták, mivel a Charta tiltotta ezek igénybe vételét. Az emberek és az állatok közötti egyensúly durva megsértésének tekintették ezeket a cselekvéseket. A legyek ugyanis nem támadták meg az embereket, nem falták fel őket, csak szabad véleményüket nyilvánították ki állandó és hangos zümmögésükkel, megpróbálták egy kicsit többet megszerezni azokból a javakból, amelyekben az emberek dúslakodtak. Kezdetben még érvényben volt egy olyan szóban kötött megállapodás, miszerint csak az ételmaradékokra telepednek rá, de később ez már nem volt korrekt módon betartható. A tányérok gyakori megszállásában elsősorban az emberek határozatlansága, egyesek időben hosszan elnyúló étkezése volt a hibás. Az így kialakult helyzet a maradékelv elméletének felújításához vezetett, számos tanulmány szerzője mélyült el a probléma kidolgozásában. Megszülettek az első disszertációk is.

A védett állatok kategóriája az új jogi helyzet következtében értelmetlennek bizonyult. Gyakorlatilag minden állat védetté vált, egyes filozófusok viszont mind gyakrabban vetették fel a védett ember fogalmát. Ez ismét hatalmas vitákat váltott ki, hiszen azt senki sem gondolhatta komolyan, hogy korlátozni kellene bármelyik állatfaj cselekvési szabadságát. Az ember képes megvédeni magát! A régi jogrendszer ugyanis nem törölte el, csak fokozatosan kiegészítették, – messzemenően figyelembe véve az állatok magától értetődő törekvéseit.

A vakondok tömeges megjelenése azért sokakat gondolkodásra készítetett. A korábban föld alatt élő fekete színű kis állatok egyre sűrűbben jelentek meg a városközpontban, a kulturális emlékhelyeken. Először csak az tűnt fel az embereknek, hogy a kertekben, valamint az utak és a járdák mellett egyre több vakondtúrás látható. A demokrácia őrei ezeket először kunhalmoknak nézték és kimondottan történelmi aspektusból

közelítették meg a problémát. Többen ki is fejtették a különböző tömegkommunikációs csatornákon, hogy ezek a túrások – bár olykor zavaróak – a városállam kulturális megnyilvánulásainak is tekinthetők. Ez pedig fellendítheti az idegenforgalmat, újabb beruházókat vonzhat és teljes mértékben összeegyeztethető a demokratikus alapelvekkel. Egyesek ugyan azzal érveltek, hogy a jelentősen megnövekedett vakondmozgás egyre inkább kiszámíthatatlanabbá válik és sokakban félelmet kelt, az Államtanács azonban rövid úton leszerelte az aggályoskodókat. Indoklásában kifejtette, hogy a szabad helyváltoztatás jogát mindenkinek, így a vakondoknak is biztosítani kell.

A vakondok spontán tüntetései egyre gyakoribbá váltak. Az egyik alkalommal egy épület is kigyulladt a közelben, a hatóságok azonban nem tudtak a végére járni, hogy tulajdonképpen miért és mitől gyulladt ki a ház. Lefolytattak ugyan egy eljárást, amely vádemelést is tartalmazott ismeretlen tettes vagy tettesek ellen, de a kezdeti felcsigázott érdeklődés az egymást követő fellebbezések következtében igen rövid idő alatt megcsappant.

A társadalmi vita már arról folyt, hogy engedélyezzék-e a vakondoknak a fegyverviselést. A még elég jelentős számú tiltakozó miatt az Államtanács igen bölcsen csak a fegyvertartási jogot engedélyezte. Ez a legtöbb embert megnyugtatta. Közben azonban egy újabb peres eljárás keltette fel a lakosság érdeklődését. Garázdaság vádjával eljárást indítottak több állampolgár ellen, akik a vakondok egyik felvonulása alkalmából rátámadtak az élen haladókra, kitépték kezeik közül a fegyvereket és összetiporva azokat, ott helyben megsemmisítették. Az eseménynek számos szemtanúja volt és ez jelentősen megkönnyítette a bíróság munkáját. A független lapok felháborodottan tudósítottak az incidensről, követelték a bűnösök mielőbbi felelősségre vonását. A közvélemény meglehetősen tartózkodóan viselkedett az eseményekkel kapcsolatban. A legtöbb ember nem volt hajlandó véleményt nyilvánítani, elfoglaltságára hivatkozott, amikor a közvélemény kutatók megjelentek. A bíróság fő dilemmája pedig az volt, hogy a vakondok a szóban forgó tüntetésen megszegték-e a fegyverviselési tilalmat, vagy sem. Az esküdtszék álláspontja szerint a fegyvertartási jog – amelyet a vakondoknak engedélyeztek – felhatalmazta őket arra, hogy a fegyvert a kezükben tartsák és a szemtanúk szerint is ez egyértelmű tartás volt és nem viselés. Ok tehát áldozatai voltak a brutális támadásnak és a törvényt semmilyen szempontból sem szegték meg.

A következő választáson – amelyeken minden ember és valamennyi állat részt vehetett és egyenlő jogokkal rendelkezett – a vakondok szerezték meg az Államtanács helyeinek döntő többségét. Első intézkedésük az Állati Jogok Chartájának a felfüggesztése volt. Néhány nap elteltével intézkedéseket foganatosítottak a Világchartából való kilépésre is és szigorú törvényeket hoztak az emberek vakonddá nyilvánításának feltételeiről.

Olvasói levél

Tisztelt Szerkesztőség!

Budapesten élő, 21 éves lány vagyok. Hajadon. Rendszeresen olvasom a hetente megjelenő Fogyi-magazint, az Önök lapját. 160 cm magas vagyok, és a súlyom egy évvel ezelőtt még 73 kiló volt. Már 15 éves koromban manöken szerettem volna lenni, de legalábbis TV-bemondó. Nagynéném egyik barátnőjének nagyon jó kapcsolatai vannak az egyik neves divatcéghez és be is ajánlott az illetékes menedzsernél. Minden szem-

pontból megfelelt nekem és az intelligencia-teszt is kitűnőre sikerült. A probléma csak az volt, hogy túlsúlyosnak talált. Ezt egy intim party után közölte velem, amiről itt most nem akarok részletesen beszélni. A TV-hez telefonon jelentkeztem be és be is rendeltek valami irodába. Itt azt a választ kaptam, hogy bár az egyéniségem tökéletesen megfelel az előírásoknak, túlsúlyom miatt nem lenne előnyös rögtön a kamerák elé állni.

A liftben lefelé egy nagyon szimpatikus fiúval elegyedtem szóba és ő hívta fel a figyelmemet a Fogyi-magazinra, amelynek legfrissebb számát már az úton hazafelé megvettem. Szinte megállás nélkül olvastam végig az egész folyóiratot, majdnem valamennyi módszer, ill. tablettát és segédeszköz megnyerte a tetszésemet. Ezt mondják ugye a bőség zavarának. Az egyik cikkből megtudtam, hogy valószínűleg a sav-bázissommal van a probléma, de persze az sem volt kizárható, hogy az étrendem összeállításánál követek el valami hibát. Itt van például a fokhagymás csülöksonka, amit igen gyakran eszek mind reggelire, mind vacsorára, – már amennyiben hideget vacsorázok. A fokhagyma – mint mindenki tudja – rendkívül egészséges és rengeteg folyamatot képes elősegíteni az emberben, ugyanakkor a csülök egy kicsit talán túl zsíros. Ez is ugyebár egy tipikus ambivalens jelenség, – és mennyi ilyen bukkan fel az életünkben!

Másnap elmentem az Önök által megadott bolti címre és a számos ajánlat közül két különböző hatású tablettát választottam ki. Az egyik hajtó volt, a másik blokkoló. Az eladó figyelmeztetett, nehogy felcseréljem használatukat: a piros bogyót reggel, a sárgát pedig este kell bevenni. Az egyiket étkezés előtt, a másikat étkezés után. Az egyiket bőséges folyadékkal, a másikat kefirbe darálva. Az ára mindkettőnek meglehetősen húzós volt, de hát semmit sem adnak ingyen és ha valaki olyan célokat tűz maga elé, mint én, akkor annak bizony ára van.

A tablettákat az utasításnak megfelelően szedtem és két hét alatt három kilót híztam. Ezt meg is jegyeztem az eladónak, amikor a következő adag miatt felkerestem a boltot. Ő viszont erre azt válaszolta, hogy ez ennél a kúránál így természetes. Az eredmény csak később mutatkozik meg.

Nem hittem neki – egyébként is olyan lökött frizurája volt a nőnek – és elmentem egy másik boltba, amelynek címét szintén az Önök magazinjából írtam ki. Itt sokkal barátságosabban fogadtak. Egy negyven év körüli férfi helyes kis bajusszal először is azt kérdezte, hogy nincs-e allergiám a pollenekre. Mert ha igen, akkor először ezt kellene leküzdeni. A kenőcs ugyanis – amelyet ezután lehet felkenni a hasfalra – csak abszolút allergiamentes állapotban képes hatását kifejteni és természetesen a térdvédőkről sem szabad elfelejtkezni, melyek kiegészítő funkciót töltenek be a fogyás folyamatában. Ezeket most két hétig akciós áron lehet megkapni bolthálózatunkban. Persze egyszerűbb, ha mindent egy helyen vásárol meg az ember, – mondta az eladó. Így nem osztódnak a kedvezmények és ha bármi probléma adódik – egyébként ilyenek eddig még nem fordultak elő – akkor nem kell ezer helyre szaladgálni a megvásárolt árukkal.

Megvettem mind a kenőcsöt, mind pedig a kiegészítő terápiát elősegítő térdvédőket és még egy nagy csomag vízajtó teát is. Bízom abban, hogy a pollenek elkerülnek és az étrendemen is változtattam. Míg korábban a TV előtt általában egy egész csomag chipset megettem, ezt fél csomagra redukáltam, a délutáni tortaszelet helyett csak könnyebb süteményeket – képviselőfánkot vagy krémest – ettem és a szalámiról is átváltottam a parasztkolbászra. Az első eredmények már egy hónap elteltével mutatkozni kezdtek. Másfél kilót fogytam. A mérleg 71 és fél kilót mutatott, olykor egy kicsit többet. Felhívtam a divatcég menedzserét, akinél egy fél évvel korábban jártam. Rögtön azt kérdezte, hogy most hány kiló vagyok. Egy kicsit bizonytalanul válaszoltam, mert nem tudtam hirtelen, hogy 71 és fél kilót mondjak, vagy 72-t. Azt közölte, hogy folytassam tovább a fogyókúrát.

Különböző, további próbálkozások után azonban mégiscsak megtaláltam a leghatékonyabb módszert és ezt is Önöknek köszönhetem. Tulajdonképpen ezért is írom mostani leveletem. A Fogyi-magazin április 26-i számában a „Vákuumos főzelék fogyókúrázóknak” című cikkben végre rátaláltam a tökéletes megoldásra. A találmány, amit a magazin kutatócsoportja fejlesztett ki és csakis a szerkesztőség közvetlen irányítása alatt álló speciális eladó-szerviz-hálózaton keresztül kapható, végleg megoldotta a fogyókúrázók milliányi problémáját. A találmány amilyen egyszerű, egyben olyan nagyszerű is. Ionizált mikro-chipeket passzíroznak az elkészült főzelékbe, ezek a gyomrot elérve beindulnak, először vákuumot teremtenek a belső szervekben, majd az ételt robbanásszerűen kijuttatják a szervezetből. Én már második hónapja csak vákuumos főzeléket fogyasztok, jelenleg 28 kiló a súlyom. Nagynénémet megbíztam azzal, hogy vegye fel a kapcsolatot a divatcéggel és a TV igazgatóságával. A kettő közül valamelyik állás csak bejön, – én sajnos most nem tudok személyesen utánajárni, mert csak rendkívüli erőfeszítéssel vagyok képes felemelkedni az ágyban.

Áhítat

Vasárnap délelőtt volt. Nagy Jánosné – mielőtt belépett az ajtón – elrebegett egy rövid és halk fohászt, majd kocsiját tovább tolva odalépett az első polchoz. Akciós áruk sorakoztak előtte feszesen, végtelen távolságba elnyúlva. A konzerves üvegeknél hosszú orrú csemege uborkák mosolyogtak le rá, mellettük kerek képű felezett őszibarackok vigyorogtak a vásárlókra. Mélybe zuhanó árak, csak most, csak itt, – hirdette egy öles plakát a polcok fölött. Az emberek csak álltak egymás mellett mély áhítatban, senki sem akarta megtörni a csendet. Révület ült egyesek arcán. Volt, aki már nyújtotta a karját, hogy megérintse az édent, a hámozott paradicsomot, de társa szelíden lefogta a kezét. „Ne légy mohó, még azt hiszik, hogy mi is a csórók közé tartozunk.” A férfi megnyugodott és tétován továbblépett.

– De mi lesz, ha mind eladják, mire körbejárunk?

– Ne légy ilyen kicsinyes és kishitű! Csak tegnap kezdődött az akció!

– Megtörtént már ilyen, és éppen mi velünk a múlt hónapban.

Nagyék tovább indultak. A távoli éterből, vagy talán a diszkont áruház hangszórójából orgonazene zúgott fel, mély áhítat borult minden négyzetméterre.

János görcsösen markolta zsebében az áruház bevásárló kártyáját, nem árulta el feleségének, hogy már több mint egy héttel túllépte az esedékes befizetési határidőt. A botrány várt rá düledt szemekkel és éles karmokkal a pénztárnál. Felesége eközben már a ruhaosztályra rontott rá, a tízéves Jancsika és a nyolcadik évét alig betöltő Zsuzsi boldogan követték édesanyjuk cikázását. Hirtelen megállt és egy takaros kis pólót szorított kislánya mellére, majd továbbdobta és egy másik köteghez rohant. János igyekezett követni feleségét a nehéz kocsiival, közben agyában egyre jobban befészkelte magát egy rémkép. A rossz adósok listájára fog kerülni és egy pólót kell majd viselnie, amelyen hatalmas betűk hirdetik bűnét, az emberek megvetően vagy kárörömmel tekintenek le rá, ő próbál elrejtezni, péknek áll, hogy csak az est leple alatt kelljen kimozdulnia a házból, nappal úgyis csak alszik és nem járkal...

Két gyerek ing, egy női blúz és egy férfi alsónadrág landolt a bevásárló kocsiiban. Eszébe jutott egyik kollégája, aki abszolút hitelképtelenné vált, minden létező fekete-listán már ott szerepelt. O azt a megoldást választotta, hogy színleg elvált a feleségétől,

aki nemsokára új kártyára tett szert és így ment tovább a hitelek göngyölítése.

A műszaki osztályra értek. Teflonos huzatú vasalódeszka, új szendvicssütő. Egy naiv barátja derült arccal azt javasolta, hogy vegyenek fel adósságrendező hitelt. Hol él ez? Már régen megtörtént. Mások egy kisétvágyú uzorást ajánlottak, aki relatív szerény kamatokkal keresi meg kenyerét. Jánosnak ez sem jött be. Az uzorás árnyékembert akart ráállítani, hogy mindenki lássa hitelképtelenségét, de a kölcsön nem volt akkora, hogy megérte volna ezt a költséget. Az egyik rokon segítségével aránylag hamar sikerült megszabadulni filantróp barátjától.

Az élelmiszer osztály mindig kínált valami rendkívülit, akciósat, édeset, sósat, panírozva, tálcával, tálca nélkül. Hangyányi okossággal és megfelelő körültekintéssel százakat, ezreket lehetett megtakarítani egy-egy nagyobb bevásárlás alkalmával. A kocsi már roskadozott, az anyai gondoskodás azonban nem ismert határokat. János kétségbeesetten hívogatta mobilján a bankot, amellyel utoljára állt kapcsolatban, az ügyintézőt kérte, aki régi ismerőse volt.

– János! Váratlan fordulat következett be. Az Új Tulajdonosi Program keretében kibocsátott részvények értéke olyan hihetetlen gyors tempóban növekszik, hogy már minden létező és elképzelhető korlátot áttört a tőzsdén. Megkezdődött az osztalékok kifizetése, ennyi pénz még sohasem volt a számládon. Újra aktivizáltuk a hitelkártyádat, a kilátások beláthatatlanok!

Nagy János elégedetten és büszkén gondolt arra a napra, amikor ő is polgárrá vált, amikor utolsó forintjait is az állam által kedvezményesen felkínált részvényekbe fektette. Igazi befektető lett. Nincs már messze az a nap, amikor a hegesztést is abbahagyhatja a huzatos szerelőcsarnokban.

Az igazi roham most kezdődött. Ovális kacsasütő fedővel, sízoknik, síkesztyűk, tengerifű lábtörlő, medve rántvajó – sajt, galuskadeszka ezüst bevonattal. János felesége kiküldte a két gyereket egy újabb bevásárló kocsiért, szerencsére volt még néhány százforintos pénzermük. Már az összeakasztott két kocsi is színükig megtelt, amikor a kozmetikai- és strandsztályra értek. Itt jéggyilkos anyagokat kínáltak, hidroterápiás újdonságokat.

Nálunk mindig nyár van! Az élet minden pillanatában számíthat ránk! Dobjuk fel a nyarat! Juliska – János felesége – majdnem elfelejtette betenni a kocsiba a színváltós vázát. És itt voltak a mínuszok és a bankszámlán ott voltak az osztalékok!

A vonat nyolc bevásárló kocsiból állt. A szülők húzták, a gyerekek hátul tolták. Zene szólt, a bevásárló centrum mennyezete is kéknek látszott és a hámozott paradicsomból is maradt még annyi, hogy az egyik kocsit félig megtömjék vele. Majd hirtelen kettévált a pláza mennyezete, Nagyék érezték, hogy emelkednek, a város egyre keskenyedik alattuk. A nyolc bevásárló kocsi ott úszott mögöttük, a gyerekeknek már nem kellett erőlködniük. Egy felirat jelent meg előttük a felötlő messzeségben:

HITEL.....SZERETET

A második szót nem tudták kiolvasni, mert a fény egyre vakítóbb lett. Reménytel gondoltak arra, hogy a plázában felejtett csiperkegomba termődobozt egyszer még beszerezhetik.

A béranya

Hárman ültek a belvárosi kávéház egyik asztalánál. Elegánsan öltözött pincérek surrantak el mellettük, az utca zaja alig hatolt be közéjük. A férfi szórakozottan játszott az előtte fekvő itallappal, a rendelést már néhány perce feladták. Katalin nem tudott idegen nyelveket, így barátnője Klári fordított. A férfi néhány bevezető mondat után gyorsan rátért a tárgyra.

– Mint Önök is tudják, béranyákat keresünk, akik egyrészt megfelelnek az általunk támasztott követelményeknek, másrészt hajlandóak betűről betűre betartani az aláírt szerződést.

– Honnan tudják, hogy én megfelelek a követelményeiknek? Én erről az egésztől csak Klárral beszélgettem eddig, őt egyébként már gyerekkorom óta jól ismerem, osztálytársak voltunk.

A férfi magabiztos mosollyal nyugtázta Katalin szavait, tekintete elárulta, hogy szinte várta ezt a kérdést. Figyelmesen megkavarta az eléje tett kávé, majd lassú mozdulatokkal rágyújtott egy szivarkára és hozzáfogott a válaszhoz.

– Barátnőjével, Klárral már korábban kapcsolatba kerültünk. Ő ugyanis segített nekünk egy-két alkalommal és így megbízunk információiban. Néhány adatot természetesen másokkal is ellenőriztünk. Tudjuk, hogy már átesett egy szülésen, egészséges gyermeke van, akit az Ön egykori élettársának az édesanyja nevel. Azt is tudjuk, hogy már évek óta alkalmi munkákból tengeti magát, albérletekben lakik és képtelen arra, hogy biztos egzisztenciát teremtsen magának. Ehhez ugyanis elsősorban pénz kell és fotólaboránsként nem lehet sok pénzt keresni. Sztárfotósként, vagy önálló vállalkozással persze szép summákat lehet zsebre vágni, de kezdetben ehhez is pénz kell, sok pénz. Azután vagy beindul az üzlet, vagy nem.

Katalin figyelmesen hallgatta az elegánsan öltözött férfit, aki most a kávéskanállal játszadozott. Arra gondolt, hogy persze nem nagy ügy egy ilyen szerencsétlen kis csóró magánéletét lenyomozni, de az elmondottak egyébként teljesen megfelelnek a valóságnak. Pénz kellene, valami induló tőke és minden megváltozna. Ha egyenesbe jutna, azt is kiharcolhatná, hogy Ildikót neki adják. Már elmúlt öt éves és egyre jobban mélyül a szakadék közöttük. Lassan úgy néz már rá, mint egy odalátogató nénire, aki időnként megjelenik és hoz valami édességet.

– Nos, az angol nyelvű szerződés elkészült és Klárika mindent megmagyaráz Önnek, ha esetleg valamit nem ért. A maguk országában – mint ismeretes – meglehetősen szűkre szabott keretek között lehet a bérnyaságot összehozni, az erre vállalkozókat dajkaanyáknak nevezik. Nagyon szép, eufemisztikus kifejezés. A közeli hozzátartozók kisegítik egymást, – nálunk pénzről van szó. Van egy részben terméketlen, vagy másként problematikus házaspár, aki gyereket szeretne, erős anyagi háttérrel rendelkezik és megvásárolja a béranya szolgáltatásait. Azt, hogy kihordja a gyereket, meg ami ehhez hozzátartozik. Elvégzi a szerződésben meghatározott munkát, megkapja érte a bérét és szabad emberként tovább folytatja az életét. Indiában ez kezd már elfogadott szakmává válni. Mindenki jól jár. A széplelkek persze ez esetben is összehordanak fűt-fát, jogi és erkölcsi problémákra hivatkoznak, de ezekkel nem kell törődni.

– De mit mondok a környezetemnek? Hol leszek a terhesség ideje alatt?

A férfi ismét átváltott a magabiztos mosolyra, amelyben azonban benne volt a beszélgető partner lekezelése is. Megtehetette. Klári igyekezett arcjátékával azonosulni az elmondottakhoz, optimizmus és mindent átható derű áradt szavaiból. Rutinos és jó tolmács volt.

– Kedves Katalin! Önnek kétszer kell ideutaznia, a megtermékenyítés és a szülés alkalmából. A közbeeső időt otthon töltheti, megszokott környezetében. Nem kell eposzokat gyártani arról, hogy mikor, hol, kitől termékenyült meg. Szabad ember. Ez van.

Jön a gyerek. Ha gyorsan dönt, akkor már holnap befeküdhethet az általam megnevezett intézetbe, a megtermékenyítés egy egyszerű aktus, minden elő van készítve. Vagy maga, vagy más!

Hatásszünetet tartott. Abba hagyta a kiskanállal való játszadozást és mélyen Katalin szeméi közé nézett. Átható tekintetében volt valami sejtelmes, valami furcsán zavaró – azután folytatta:

– A szülés előtt természetesen újra ide kell utaznia, gondoskodunk az ellátásáról, egy bizonyos ideig a szülés után is élvezni vendégszeretetünket, majd a szülők örökbe fogadják a babát. Ön megkapja az utolsó részösszeget és nyugodtan hazautazhat. Hogy mit kezd a honoráriummal meg az életével, az a maga dolga.

Furcsa, meghatározhatatlan érzés lett úrrá Katalinon. Akarta is, meg nem is a vállalkozást, vagy mit. A gyors döntési lehetőség is zavarba hozta, ott látta maga előtt a tisztán gépelt oldalakat, a szerződést, jóllehet egy szót sem értett belőle. Tanácstalanul Klárira nézett, hihet neki? Mindent helyesen fordított? Rajta keresztül jutottak el hozzá, ő is csak egy közönséges ügynök? Neki ez jó üzlet, a kockázatok pedig mind az enyémekek.

Az aláírásra másnap került sor egy másik kávéházban. Katalin megkapta az első összeget és Klárral elindult a megadott címre. A férfi ez alkalommal is magabiztos, kimért és udvarias volt. Csupán egy megjegyzést tett az aláírás közben, amivel arra utalt, hogy amennyiben a terhessé vált béranya időközben vagy a szülés után meggondolná magát és el akarna térni a szerződés lényegétől, az igen súlyos következményekkel járna. Azt nem részletezte, hogy jogi vagy más egyéb következményekre gondol.

A sikeres megtermékenyítés után Katalin hazatért. Néhány négyzetméteres albérleti szobája várta, a felszínen minden változatlanak tunt. Jelentkezett két álláshirdetésre, meglátogatta kislányát, vásárolt magának néhány új holmit, – a pénzből jócskán tellett. Tulajdonképpen nem is volt rászorulva arra, hogy valamilyen nyomorúságos munkahelyet kerítsen magának. Arról már letett, hogy eredeti szakmájában, fotólaboránsként elhelyezkedjen. Az egyik álláshirdetés úgymond normálisnak tűnt, elment a céghez, kitöltött egy kérdőívet és hirtelen elvörösödött, amikor rákérdeztek, hogy tervez-e a közeljövőben újabb szülést. Még semmi sem látszott rajta, nyugodtan hazudhatott volna, bele az osztályvezető arcába, de valamiért nem tette. Megpróbált kitérően válaszolni és érezte, hogy kezdi elveszíteni a lelki egyensúlyát. Külföldön – amikor a szerződést aláírta – ott sikerült közömbösséget erőltetnie magára, ugyanis akkor eldöntötte magában, hogy máától kezdve csak a saját önös érdekeit érvényesíti és minden mást félrelök. Egyszer ki kell mászni a csapdából!

Lassan gömbölyödni kezdett. Orvosi vizsgálatra ment, bejelentkezett, tette mindazt, amit mondtak neki a külföldi intézetben. Klári időnként meglátogatta, rajta keresztül kapta meg a szerződésben meghatározott összegeket. Anyagi gondjai tulajdonképpen nem voltak, csak a magány nehezedett rá egyre erősebben. Az apáról hallgatott, voltak, akik úgy könyvelték el Katalint, mint az utolsó hősies amazont, aki bár gyereket akar, de ehhez az apát csak mint nélkülözhetetlen kelléket használja, nem lép fel vele szemben követelésekkel, nem is tartja fontosnak, hogy mások megismerjék.

Egy napon furcsa és érdekes cikket olvasott az egyik magazinban. Az írás arról szólt, hogy egyes – közelebről meg nem nevezett – országokban titkos és törvénytelen kísérleteket folytatnak, amelyek etikai szempontból is erősen vitathatók. Női gerincekből vett ossejtekből női sperma előállítás, férfi petesejtek kialakítása szintén ossejtekből és így tovább. Leginkább az a rész kólintotta fejbe, amelyben a cikkíró kifejtette, hogy a jövőben homoszexuális férfi bőrsejtjeiből petesejteket állíthatnak elő, azután megtermékenyítik ezeket a partner spermájával és beültetik egy béranya méhébe. Így a homoszexuálisoknak is lehet majd természetes és saját gyermekük. A szerző csak azért

aggódott, hogy lesz-e elegendő kereslet minderre, – a feltehetően magas költségek miatt.

Katalin nem tudott szabadulni az olvasottak hatásáról. A tükörben is jól látható nagy hasát bámulva nem merete feltenni magának a kérdést, miszerint talán ő is egy ilyen vagy hasonló kísérletnek a részese? Visszaút már nem volt, sem biológiai, sem pedig jogi értelemben. Egyre gyakrabban emlékezett vissza a férfi fenyegető arckifejezésére, miszerint igen súlyos következményekkel járna, ha a béranya meggondolná magát. A férfit azóta sem látta. Ki volt ő? Milyen szervezetet képviselt? Egyszerű üzleti aktus ez az egész, vagy valamilyen borzalmas kísérletnek lett a szenvedő alanya? Mi fog még jönni? A gondolatokat többnyire sikerült gyorsan elhessegetnie magától, de egyre szótlanabbá vált, kerülte az embereket. Ez már a depresszió? – kérdezte saját magától egyszer, amikor a tükör előtt állt.

A szülés időpontjának közeledtével Katalin kiutazott, taxival elvitette magát a megadott panzióhoz, majd a szülési fájdalmak megindulása után jelentkezett az utasításban feltüntetett kórházban. Egyértelmű volt, hogy a szülés levezetésével nem lehet várni, a szülő anya az adott helyzetben nem tud visszautazni hazájába.

A fájdalmak egyre gyakoribbá váltak. És mi lesz akkor, ha egy fogyatékos gyereket szül? Mi lesz, ha a megrendelők lépnek vissza? Rájuk is vonatkoznak a férfi sokat sejtető szavai? Egy fogyatékos vagy torzszülött gyereket kell haza vinnie? Az egészségeset sem tudja eltartani. Volt a szerződésben egy olyan kitétel is, miszerint az örökbe-fogadók visszaléphetnek, amennyiben nem voltak elégedettek a kihordó béranya életvitelével a terhesség alatt. Lehet, hogy az egész idő alatt megfigyelés alatt tartották?

A fájdalmak egyre erősebbek. Megjelenik a gyerek feje. Az orvos meg a nővérek mosolyogva néznek rá. Nem érti, hogy mit mondanak, de úgy tűnik, mintha gratulálnának. A baba csak nem akarja abbahagyni a sírást. Megmutatják. Minden rendbenvalónak látszik.

Másnap megjelenik Klári. A hivatalos herce-hurca is aránylag gyorsan halad, minden jól elő van készítve. Katalin szeretné látni az egészséges és szépen fejlődő gyerek szüleit. Ez a vágya nem teljesül, de kap egy vaskos borítékot és Klárán keresztül közülük vele az illetékesek, hogy az ügylet lezárult, nyugodtan hazautazhat. Egy pillanatra még behozzák a babát, egészen szépnek találja, de már viszik is, ki tudja hová?

Katalin újra és újra megszámolta a pénzt. Úgy vélte, hogy a korábban félretett összegekkel együtt elegendő lesz az elinduláshoz, persze csak egy kicsi és szerény használt lakás megvételéhez. Állás meg majd kerül valahogyan. Gyorsan felöltözött és elrohant, hogy lássa Ildikót és megbeszélje a dolgokat egykori élettársa édesanyjával.

Ildikó a nappali szoba ajtajában állt és éles szemekkel fürkészte édesanyja karcsú alakját, akit a nagymama éppen beengedett.

– Hol van a kishúgom? Azt mondtad, hogy lesz egy kishúgom, azért olyan nagy a pocakod!

Katalin dermedten állt és hallgatott. Kezéből lassan kicsúszott a nagy tapsifüles nyuszi, amit ajándékba hozott.

– Az oviban is elmondtam, hogy kishúgom lesz! Hova tetted? Nem kell a nyuszi!

Meg akart szólalni, de nem jött szó az ajkára. Csak az a szörnyű lehangoló érzés fojtogatta, ami kilenc hónap alatt egyre jobban elhatalmasodott rajta, birtokába vette.

– Becsaptál! Csaló vagy!

Körutazás

A „Rezeda Nyílik” utazási iroda programfüzetében új ajánlat jelent meg a magyar történelem iránt érdeklődő utasok figyelmére számítva. A „Tyukodi pajtás nyomában” elnevezésű négynapos körutazás azt a célt szolgálta, hogy a résztvevők bejárják azokat a történelmi helyeket, amelyek valamilyen kapcsolatban állnak Tyukodi pajtás életútjával, hőstetteivel, a kuruc idők történéseivel. Az autóbuzsós körutazás természetesen teljes komfortot kínált, három és négycsillagos szállodákat, félpanziós ellátást és korszerű, légkondicionált közlekedési eszközt. Az idegenvezetésre a Magyar Tudományos Akadémia által minősített történészt kértek fel, aki majdnem valamennyi európai nyelvet is beszélt.

Az érdeklődés sajnos az elvárt alatt maradt, de azért összejött egy tíz főből álló lelkes csapat, amelynek valamennyi tagja már hónapokkal az indulás előtt komoly történelmi előtanulmányokat folytatott az adott témában. Legtöbben bőröndnyi szakkönyvet hoztak magukkal az egyéb útiholmik mellett és tulajdonképpen ez okozta az első összecsordulásokat is. A csomagtér túl kicsinek bizonyult a résztvevők szakirányú felkészültségét tekintve és egyesek a szakirodalom szelektálását követelték. Már itt felbukkantak a különböző történelmi megközelítések közötti kibékíthetetlen ellentétek. Az egyik résztvevő gúnyos szavakkal ítélte el az úgynevezett romantikus történetírást, az események és történelmi személyek szerepének megszépítését, míg egy másik utas a népies és az urbánus megközelítések kibékíthetlenségére utalt.

A történész idegenvezető felemelt hangon és kedves mosollyal vetett véget a vitának. Közölte, hogy ő úgy tekint az utasokra, mint egy kis családra, akik egy cél érdekében tevékenykednek, szeretik egymást és lelki gazdagodásuknak semmi és senki sem állhatja útját. Közben titkos jelt adott a sofőrnek az indulásra, aki azonnal rá is lépett a gázpedálra. A szakkönyvek egy része az integető családtagoknál és barátoknál maradt.

A Budapestről észak-keleti irányban vezető autópálya egyhangúságát nemsokára heves vita törte meg. Hamarosan tisztázódott, hogy az utasok fele Tyukodi pajtást tartja Széchenyi István után a legnagyobb magyarnak, míg másik fele Kucug Balázs mellett tört lándzsát. Az utóbbiak egyértelműen történelemhamisításnak tartották azt a közismert nótát, amely arról énekel, hogy „Te vagy a legény Tyukodi pajtás, nem olyan mint más, a Kucug Balázs.”

A vita egyre dühödtebbé vált és amikor kiderült, hogy az egyik utast Kucugnak hívják, a Tyukodi-pártiak elhatározták, hogy kiközösítik.

Az utiprogram első állomása Tyúkod falu volt, ahol a résztvevők áhítattal csodálták meg a parasztházakat, az egyik hölgy halk imát mondott Tyukodi pajtás vélt szülőháza mellett. A Kucug-pártiak próbálták elvitatni ezt a feltételezést, az ásatások hiányára hivatkoztak és egyikük csak egyszerű hősködésnek minősítette Tyukodi pajtás hősiességét. A légkör egyre feszültebbé vált, majd az egyik Tyukodi-hívő minősíthetetlen szavakkal ment neki a Kucug-pártiaknak:

- Mi a fenének jöttetek el erre az útra, rothadt hazaárulók?
- Azért, hogy végre lerántsuk a leplet erről a Tyukodi-kultuszról, ami nem más, mint közönséges szemfényvesztés.

Az ökölcsapás rossz helyen érthette az egyik szikár, szemüveges öregurat, mivel rövid időre el is vesztette az eszméletét. A vendéget a közeli város kórházában hagyták, a maradék csapat csak késő este érkezett meg a szálláshelyre.

Az első gondot a szobaelosztás jelentette, mivel a Tyukodi-pártiak nem voltak hajlandók ugyanarra az emeletre beköltözni, ahol a Kucug-pártiak kapták a szobákat. A helyzet egy darabig kilátástalannak látszott, de mégis megoldódott, mivel az idegenvezető vállalta, hogy átadja szobáját valamelyik vendégnek és megalszik egy bőrdíványon a szálloda halijában. A sofőr rövidesen megágyazott magának az autóbuszban.

A vacsorát a szálloda éttermében a két ellenkező sarokban fogyasztották el. Az asztalok közötti üzeneteket – amelyek többnyire különböző rágalmozásokból álltak – az idegenvezető közvetítette.

Másnap két utas közölte, hogy befejezi az utazást és vonaton tér vissza Budapestre. Ők egyik párthoz sem tartoztak. A többiek megkönnyebbülten vették tudomásul, hogy a gerinctelenek végre elhagyták a terepet.

A látszólagos nyugalom után akkor törtek fel ismét az indulatok, amikor szemük elé került az a ház, amelyben a gyalázatos Szatmári békét megkötötték.

– A Kucug-félék miatt vesztettünk el mindent!

– Ez egy bölcs kompromisszum volt!

A sérülteket a szatmárnémeti kórházba szállították, szerencsére mindegyiknek volt utasbiztosítása. A busz három utassal folytatta a körutazást. A megmaradt résztvevők ekkor már nem álltak szóba az idegenvezetővel, mivel valamennyien egyoldalúnak és elfogultnak tartották magyarázatait. A sofőrre is rászóltak, hogy az utat nézze és ne bólintgasson a fejével, amikor az idegenvezető megpróbál ezt-azt elmagyarázni.

A harmadik napon heves vita bontakozott ki azon, hogy letérjenek-e a megadott útvonalról. Az egyetlen megmaradt Kucug-párti utas ugyanis azt követelte, hogy Kucug Balázs sírhelyét is kutassák fel. A késszúrást valószínűleg csak néhány percig élte túl. Az idegenvezető szint vallott és elmondta, hogy ő is Tyukodi-párti, – csak eddig megpróbálta titkolni. A következő városban – azt színlelve, hogy a mosdóra megy – egyszerűen lelépett.

A két megmaradt utas követelte a sofőrtől, hogy menjenek vissza Tyúkodra, ugyanis a Kucug-pártiak aknamunkája miatt nem tudtak megfelelő hosszúságú videofelvételeket készíteni és nem mehetnek haza üres kézzel. A sofőr leállt az egyik falu határában és egyértelmű volt, hogy el akar szaladni az autóbusztól. Az út porából felkapott kódarab fejének a hátsó részét érte. A két megmaradt utas leintett egy éppen arra haladó autót, és eltűnt Budapest irányában.

A késő esti órákban egy vezető nélküli kis busz futott be észak-keleti irányból a fővárosba. A fantom busz áthaladt a Lánchídon, felkanyarodott a várba és megállt a Halászbástyánál, Szent István lovasszobra előtt. Első királyunk egy darabig csak nézte a kis buszt, azután leszállt a lováról, beült a volán mögé és elhajtott a garázsba.

Magyaros étterem

Ilyen még nem fordult elő! Megállt itt a faluban ez a nagy busz és szálltak ki belőle az emberek, magyarok mind egy szálig. Ezek csak át szoktak száguldani a falun, mennek a hágóhoz. Nem voltak sokan, de mind bejöttek az étterembe. Volt, aki sört ivott, a nők meg sorban álltak a WC előtt. Éppen kitakarítottam.

Jól van! Megyek már! Ez a nő azt hiszi, hogy állandóan egrecírozthat engem. Felmosok, leszedem az asztalokról a sok koszos poharat, persze a WC is rám vár és még a

konyhában is segíték, ha netalán néhány erre tévedő alak ebédet rendel. Döntik magukba a sört, ki munka előtt, ki munka után. És ezt nevezik étteremnek. Állítólag valamikor készült egy étlap is, de én azt sohasem láttam. Miért kellett nekem itt ragadnom? Ezek az ukránok sohasem fogadtak be. A férjem persze jól eliszogatott velük.

Nem tanultam meg ezt a nyelvet rendesen, nem is érdekelt. Most, hogy a férjem meghalt, végre szabad vagyok. Mi a fenét kiabál ez velem állandóan? Persze, nincs elég pohár és én vagyok a hibás, hogy nem szedem le az üreseket elég gyorsan. Most meg menjek a konyhába!

Ezek mind Pestről jöttek. Ott van élet! Ott kellene nyitnom egy éttermet. Először csak egy kicsit, néhány asztallal, azután majd bővíteni, ha beindul az üzlet. A szomszédasszony azt mondta, hogy ahhoz sok pénz kell. Eladom a házunkat, nincs is olyan messze a falu közepétől. Csak ki kell várni és jó pénzt kapok érte. Ma már nem probléma átköltözni, meg állítólag bármennyi pénzt is át lehet váltani hivatalosan. De ha nem megy, akkor is van megoldás rá.

Zöldségpucolásra is, persze, jó vagyok! Főzni nem engednek, pedig igazi magyaros ételeket tudok csinálni. Az uram mindig azt mondta, hogy ilyen töltött káposztát a világon senki sem tud főzni. A marhahúsleves is nagyon ízlett neki. Ha eladom a házat és felköltözök Pestre, egy magyar éttermet fogok nyitni. Híre megy és tódulni fognak az emberek. Vasárnap rántotthús lesz a fő kínálat, persze kaphatnak palacsintát is utána. Majd szólok az idegenvezetőknek és hozzák a külföldi csoportokat. Ez a fiú is olyan rendes volt. Amikor megtudta, hogy magyar vagyok, adott egy nagy pusztit. A nők is rám mosolyogtak, de őket azért főleg a WC érdekelte.

Ez meg mit akar? Mit kalimpál nekem ez az ukrán? Megint mond valamit, amit nem értek – a fene essen a mocskos fantáziájába –, a többiek meg hangosan röhögnek. Dehogy megyek oda ... integess csak, te hülye! Budapesten más emberek fognak hozzáj járni. Antikor már mindenki ismer és vagy ötszöröse bővíttem az éttermet, csak fogadnom kell a vendégeket. Csináltatok magamnak egy olyan kiskosztümöt, amilyent a magazinban láttam a múltkor. Állok az ajtóban és csak irányítom a vendégeket, na meg a személyzetet is. Nem tudom, hogy talállok-e olyan szakácsnőt, aki ismeri ezeket a recepteket, meg lelkiismeretesen el is tudja készíteni a magyar ételeket. A külföldieknek összeállítok egy menüt: marha húsleves, rántott hús, ízes palacsinta. Ilyet még nem ettek odahaza, mert ez háziasán fog készülni. Meg vannak azok a kis fogások, amiket ezek nem ismernek, ha ettek is valamikor ilyen ételeket. Lesz sok szép blúzom, fodros meg zsabós és minden nap egy másikat veszek fel. A nyakamon egy vastag aranylánc valami medállal. A pincéreknek persze több nyelven kell beszélniük, mert különben nem értik, hogy mit akar a külföldi vendég.

A múlt héten már volt is egy érdeklődőm a házra, de aztán nem jelentkezett. Itt, a szomszéd faluban lakó ukrán volt. Legszívesebben egy magyarnak adnám el, de már alig van belőlünk. Az öregek meg maradnak ott, abban a házban, ahol leélték az életüket. Pesten csak magyarokat fogok foglalkoztatni az éttermemben, velük mégis csak jobban szót lehet érteni.

Jól van! Megyek már! Hogy takarítsam ki újra a WC-t? Mi vagyok én?

Járolékos veszteség

A fiatal zászlós első bevetésére indult. A páncélkocsik már megközelítették a falut, a

nap éppen alábukni készült a hegyek mögött. A helyi erők is részt vettek az akcióban, minden rajhoz beosztottak egy tolmácsot. Nem is falu volt ez, hanem inkább csak egy nagyobb házcsoport, nyomorúságos kalyibák laza szerkezetben, széles udvarokkal. A terroristák – más olvasatban népük szabadságáért harcoló felkelők – állítólag ide fészkeltek be magukat, mintegy túsul ejtve a civil lakosságot.

Az eltervezett, meglepetésszerű támadás nem sikerült. Géppuskák, puskák, géppisztolyok kezdtek hangos ugatásba, amint elérték az első házakat. A fiatal zászlós is berohant az előtte álló viskóba, a tolmács közben a helyi dialektusban folyamatosan üvöltözte: civilek jobbra, ki az udvarra! Vagy valami ilyesmit, ahogyan azt megbeszélték és előkészítették a támadás előtt. A helyiségben félhomály uralkodott, a katonák mindenre lőttek, ami mozgott. A földre kellett vetni magukat, mert az ellenkező irányból is záporoztak a lövedékek. Ez valahogyan mégis más volt, mint a bázison begyakorolt hadművelet. Úgy érezte, hogy szét pattannak az idegei. Csak azt látta, hogy a kezdetleges tűzhely mellett egy fiatal női alak a hagyományos kendővel a fején lassan lecsúszik a földre, egy öt év körüli kisfiú kapaszkodik belé, a rongyos ingen már átütött a vér. A gyerek üvöltése fokozatosan alábbhagyott, a nő merev tekintettel bámult rá. Valószínűleg már az első golyó végzett vele. A zászlós nem tudja abbahagyni a sorozatot, újabb golyók ütik át az asszony és a gyerek testét. Szétfröccsent vér mindenütt és ekkor éles ütést érez a testében.

– A rothadt életbe, ezek eltaláltak. A tankágyukkal kellett volna szétlőni az egész falut. Úgysem lehet itt megkülönböztetni, ki a civil, ki a terrorista. Csak ne fájna ennyire!

Az egyik homályba vesző sarok felé irányította a géppisztolyát, egy turbános, kaftános alak bukott elé, majdnem elérte a kezeivel. Két bajtársa megpróbálta kihúzni a viskóból, de a lövöldözés kiújult és ők eltűntek mellőle. A zászlós ott maradt pár lépésre az ajtótól, vele szemben az élettelenül semmibe bámuló fiatal nő és az elnémult gyerek.

– Én öltem meg ezt a szerencsétlent, de miért volt olyan ostoba, hogy nem rohant ki az udvarra az első felszólítás után. Na igen, ezt mondják járulékos veszteségnek a nagy kutyák, akik elrendelik az akciót. Ahol fűrészelnek...

Nem jutott eszébe a folytatás, a fájdalom egyre elviselhetetlenebbé vált, a vér átütött az egyenruhán.

– Mi egy demokratikus társadalmat akarunk itt, a periférián, ez a patriarchális struktúra... persze konfliktusok ... egy humanista társadalom...

A fiatal nő feltápászkodott, levette a kendőjét, kibomlott gyönyörű fekete haja, a gyereket szépen lefektette egy közelben elterülő szőnyegre, majd keleties köpenyét is ledobta. Ott állt a zászlós előtt szűkre szabott, valamivel a térd alatt végződő kék szoknyájában, a fehér blúz alatt kidomborodtak nőies vonalai. A turbános férfi is felállt, levette kaftánját, a turbánt is letette maga mellé. Elegáns szürke európai öltöny volt rajta, hozzáillő nyakkendővel. Okos szemével a zászlós arcába tekintett és megszólalt:

– Ma vannak az országgyűlési választások, végre összeomlott a totalitárius rendszer, a választási küzdelemben ma már valóban a barátellenfél dichotómiában gondolkodunk. Mióta a világ összefogott értünk és a békefenntartás is sikerrel járt, biztosított a választások periodikussága. Hiszen Ön is tudja, ez a demokrácia egyik garanciája.

A fiatal nő is bekapcsolódott a beszélgetésbe. Márkás cigarettát húzott elő a táskájából, rágyújtott, majd leült a tűzhely szélére.

– Nekem talán az a legfontosabb az általános választójog mellett, hogy a kisebbségi garanciák is teljes mértékben érvényesülnek országunkban. Mi nők még többre is értékeljük a modern demokrácia meghatározó paradigmatis jegeit, mint a férfiak.

Bár egyes területeken még mindig erős szegmentáció figyelhető meg, de ez nyilvánvalóan az eltérő preferenciák miatt alakul így.

A zászlós lélegzete egyre ziláltabbá vált és mégis valami leírhatatlan boldogságérzés kezdett elhatalmasodni rajta. Úgy látta, hogy a fiatal nő meglepően hasonlít Erzsire, aki első szerelme volt még a gimnáziumban és aki egyszer talán a felesége lesz. „Két gyereket szeretnék tőled, de csak akkor, ha otthagysz a katonaságot!” – mondta többször is. Lehet, hogy neki van igaza. De hát meg kell alapozni a családi életet. Egy fillér nélkül nem lehet autószerelő műhelyt nyitni. Az öltönyös férfi közben magához húzott egy házilag összeeszkábált széket és mellé telepedett.

– Most, hogy túl vagyunk a társadalmi párbeszéd szakaszán és egy demokratikus paradigma mentén alakítjuk ki a fejlett piacgazdaságot, a pénzügyi erőforrások elosztása is kevesebb konfliktussal jár, hiszen az elméleti premisszákat már mind tisztáztuk.

A zászlós egyre nagyobb megkönnyebbülést érzett, a beszélgetés szinte feldobta.

– Igen, ez így igaz. A mi szerepünk tulajdonképpen csak annyi ezekben a folyamatokban, hogy érvényre juttatjuk az alapvető emberi jogokat, a humanizmust. Szétzúztuk a katonai- és a pártelit szimbiózisát, ami az oligarchikus hatalomgyakorlás legfőbb támasza volt ebben az országban. Az a belső kohézió, ami ma az Önök országát jellemzi, reményt ad arra, hogy a pluralizmus elve szerves részévé válik mindennapi életüknek is.

A fiatal nő mosolygott, elegánsan oldalra fújta a cigarettafüstöt, hogy ne zavarja vele a földön fekvő zászlóst. A férfi megigazította nyakkendőjét, elővette kis fésűjét, igazított egyet a frizuráján, majd barátságos hangon elköszönt a katonától:

– Elnézést, de indulnunk kell, mert nemsokára bezárják a választási helyiségeket és nem tehetjük meg, hogy távol maradunk.

A fiatal zászlós üveges szemekkel meredt az őrnagyra, amikor az felemelte a fejét.

Nyelvtanulás

Most pedig szépen kinyitjuk az ágyakat, lefekszünk, betakarózunk, feltesszük a fülhallgatót a fejünkre és elengedjük magunkat. Először egy kis zenét fognak hallani, majd ezt egy könnyű angol szöveg követi. A szorgalmasabbak már az első mondatnál el szoktak aludni és ez így helyes. Nagyon fontos, hogy a szalagon elhangzó párbeszéd kezdettől fogva a tudatalattijukat érje, pontosabban mondva bombázza. Gyenge áramútesre fognak ébredni. Három hónap intenzív tanulás után le fogják tenni a felsőfokú nyelvvizsgát. A csekkeket ugye mindenki befizette? Menetközben majd ellenőrizni fogom.

Kovács Elemér egy közepes nagyságú üzem műszaki vezetője volt. Még a rendszerváltás előtt került a vállalathoz a műszaki technikum elvégzése után, majd fokozatosan felküzdötte magát a vezetői szintre. Közben levelező tagozaton elvégezte az egyik műszaki főiskolát. Ötvenkettedik évében járt.

Nemrégén tulajdonosváltás ment végbe a vállalatnál és egy amerikai üzletember vette meg a céget. A humánpolitikai osztályvezető, aki rendkívül humanus ember hírében állt, behívatta és közölte vele, hogy rövid időn belül felsőfokú angol nyelvvizsgát kell tennie, csak így maradhat továbbra is a vállalatnál.

Kovács úr miután hazaért, azonnal leült számítógépe elé és az interneten bolyongva számos nyelvtanfolyami ajánlatra bukkant. Az úgynevezett altatásos módszert találta a leghatékonyabbnak és egyben a legkellemesebbnek is, Íriszen napközben csak stressz és újra csak stressz. A tanfolyamnak elég borsos ára volt, de a gyors siker reménye nem hagyta eltántorítani ettől a lehetőségtől.

A Nyelvvizsga Bizottság Kovács Elemért még nem tartotta megfelelő felkészültségűnek, sajnos a középfokot sem sikerült elérnie. A humánpolitikai osztályvezető szúrós tekintettel fogadta szobájában. Nemcsak az eredménytelen nyelvvizsga miatt beszélt vele keményen, hanem azért is, mert hozzá is eljutott, miszerint az ötvenkét éves műszaki vezető napközben állandóan elalszik a munkahelyén. Beosztottjai gúnyolódtak rajta és az egyik fiatal munkatárs nyíltan hirdette, hogy Kovács egy kukkot sem tud angolul, pedig ez a cégnél ma már a köszörűgép mellett is elengedhetetlen. Elemér nem merte bevallani, hogy a biztos sikert hirdető nyelvtanfolyam után testének ébrenléti és alvásos periódusai teljesen összekuszálódtak, otthon fél éjszakákon át képtelen volt elaludni, csak az angol leckék mondatai zakatoltak a fejében. Egyedül élt, feleségétől már régen elvált, gyermekeik felnőttek, az egyik külföldre ment férjhez, már évek óta nem látta.

A humánpolitikai osztályvezető közölte vele, hogy jelenlegi beosztásából átmenetileg felmentik és éjszakai ügyeletre osztják be. Az új amerikai tulajdonos ugyanis gyakran telefonált az éjszakai órákban – ami az időeltolódás miatt nem meglepő – és naprakész adatokat követelt. A vállalat vezetése attól rettegett, hogy egyszer csak megelégedi az itt található kuszasággal, a megkésett adatjelentéseket és egy' szép napon mindenki az utcára kerül. Az éjszakai ügyelethez természetesen angolul tudó és műszakilag is képzett emberre volt szükség.

Kovács Elemér másfél hónapi haladékot kapott és ezzel együtt nyomatékos ajánlást egy újabb intenzív angol nyelvtanfolyam elvégzéséhez. Az osztályvezető a magolósos módszert ajánlotta:

– Kovács úr, ezt a nyelvet sulykolni kell, csak semmi nyelvtanozás!

A tekintélyes tandíj lefizetése után megkezdődött a kemény munka. Szavak és tömondatok zúdultak Kovács Elemér agyvelejére, ezeket kiabálva kellett visszamondania csoporttársaival együtt. Többnyire csak sejtette a mondottak értelmét, hiszen magyarázat nem volt. Aki magyarul megszólalt az órán, annak egy üveg konyakot vagy pálinkát kellett hoznia a következő foglalkozásra. Az italok további sorsáról egyelőre nem esett szó.

A nyelvvizsga sajnos ezen próbálkozás után sem sikerült, az éjszakai ügyeletben pedig kínos jelenetek játszódtak le. Amikor az amerikai tulajdonos bizonyos műszaki paraméterek iránt érdeklődött, a városi közlekedéssel kapcsolatos hibátlan angol tömondatokat kapott válaszul. Amikor a legutóbbi adóellenőrzés eredményét tudakolta, egy tipikus magyar család bemutatása volt rá a válasz. Kovács Elemér azzal védekezett, hogy a tanfolyamon a klasszikus angol nyelvet oktatják, a tulajdonos pedig amerikai angolt használ. Ebben volt valami igazság.

A teljes felfüggesztés után a humánpolitikai osztályvezető még egy esélyt adott neki. Javasolta, hogy utazzon el angol nyelvterületre egy olyan utazási irodával, amely nyelvtanfolyamok szervezésére is specializálódott. Kovács úr feltörette utolsó lekötött bankbetétjét is és befizetett egy nyelvtanfolyammal összekötött dél-afrikai útra. Az utazási iroda „Kellemest a hasznossal” elnevezésű programja teljes sikert kínált a nyelvtanulásban és mellette rendkívül gazdag turisztikai élményeket is.

Az ellátás csodálatos volt, a nyelvtanfolyami órák könnyedek és szórakoztatóak. Az étkezéseknél fiatal és karcsú fekete lányok szolgáltak ki. Kovács urat azonban leg-

inkább a lányok csodálatos kerek feneke kötötte le. Visszaemlékezett rá, hogy kamasz korában édesapja mindig azt emlegette, hogy milyen csodálatos kufferja van egyik vagy másik nőnek. Tehát nem feneke, vagy kofferja, hanem kufferja. Az első napokban egy kis ideig még kotorászott a tudatában, hogy miként is mondják angolul ezt a szót, hogy koffer vagy kuffer. De azután felhagyott vele és csak a lányokat figyelte vagy róluk ábrándozott. Ez persze oda vezetett, hogy a nyelvi foglalkozásokon egyre dekoncentráltabb lett, csak bámult maga elé, jegyzetfüzete üresen tátongott előtte. Ezen a nyelvtanfolyamon egyébként azt a módszert követték, mely szerint minden résztvevő azt csinálhat, ami neki a legjobban tetszik. Rajzolgathat, forgathatja az angol nyelvű könyveket, odaállhat az egymással angolul beszélgető tanárok mellé, félbe is szakíthatja őket, kérdezhet nyugodtan. Elő nyelvi közegben van a tanuló és ez teljes mértékben érvényesül valamennyi tevékenységénél.

Az egyik legmulatságosabb kirándulás egy struccfarm megtekintése volt. Kovács úrnak már a bejáratnál feltűnt egy negyvenes éveit kezdetén járó fekete asszony, aki egymásután átölelte a kapun belépő vendégeket. Elemér valami kimondhatatlan forróságot és kábulatot érzett az ölelés közben és ezután már képtelen volt szemét levenni az asszonyról.

Egy-egy fejlett strucc hátán lovagolva szöktek meg a farmról. Kilométereket tettek meg így, majd egy teherautó platóján folytatták útjukat a felföld irányában. Bevacolták magukat a terményes zsákok közé és egészen jól el voltak. Az asszony néha mondott valamit, amire Elemér vagy bólintott, vagy a fejét rázta. A kommunikáció tökéletesen működött.

Az asszony falujában ugrottak le a teherautóról, a rokonság szeretettel fogadta őket. Florina szemei szikráztak, neki is nagy, tekintélyes kufferje volt és mindig mosolygott.

Elemér kecskepásztor lett. Reggel kecsketej, délben kecsketej, este kecsketej. Reggel sex, délben sex, este sex. Huszonéves korában volt ilyen jó erőben. Hogy mi tette? A kecsketej vagy a jó levegő? Erre már nem fogunk választ kapni. Kovács Elemér még sohasem volt ilyen boldog.

Ötödik dimenzió

Nagyon sajnálom Török úr, de a laboratóriumi leletek semmi jót nem ígérnek, a krónikus veseelégtelenség lassan, fokozatosan alakul ki. Mennyit fogyott az utóbbi fél évben? Áprilisban, amikor nálam járt, panaszkodott, hogy látászavarai vannak, gyakran fáj a feje, olykor zsibbadnak a végtagjai, izomgörcsök jelentkeznek.

– Ezek azért régebben is előfordultak doktor úr és gyakran magas volt a vérnyomásom is.

– Török úr! Ezek összefüggnek egymással, a mérgező anyagok felhalmozódnak a szervezetben. Félek, hogy nem is olyan sokára művese kezelésre lesz szükség, majd jöhet a veseátültetés, de azért ne menjünk ennyire előre.

Török János nyugdíjas, francia szakos középiskolai tanár hetvenegyedik évében járt. Feleségét már régen elvesztette, egyetlen gyermekük önálló életét élte. Megvonta a vállát, valami különleges tárgyat keresett szemével az orvos íróasztalán, de nem talált semmit, ami segített volna eltéríteni a gondolatait.

– Sajnos mindez szívelégtelenséggel is jár és a beteg nagyon hajlamos a fertőzésekre. Vigyázni kell magára és folytatni a már korábban előírt diétát!

– Nagyon köszönöm doktor úr! Akkor majd jelentkezem a megbeszélt időben...

Szinte észre sem vette, hogy hirtelen az utca forgatagába került. Igyekvő emberek, színes reklámlakátok, üzletek, kigyúrt biztonsági őrök a bejáratoknál. Mind felé rohantak. Egy borszaküzlet kirakata ragadta meg hirtelen a tekintetét. Belépett. A fali polcokon mindenütt márkás borok, szebbnél szebb címkékkal. Leemelte az egyiket.

– Ahá! Ez Ausztriából jött, rajta áll a címkén, – szólalt meg félhangosan.

– Uram! Ez a bor Ausztráliából származik!

– Mondja, hát nem mindegy? A globalizáció világában élünk, megszűnnek a határok, a távolságok, a tengeralatti csővezetékeken egyszer olaj csörgedezik, máskor meg bor. Nem mindegy?

Az eladó, egy húszas éveit végén járó fiatalember, megvetően nézett rá.

Török János azon sem lepődött volna meg, ha egy gyors mozdulattal kipenderíti az üzletből. Valami megmagyarázhatatlan keserűség csengett ki a hangjából, amikor újra megszólalt:

Kenguruhúst nem árulnak? Állítólag nagyon finom és maga talán meg nem tudja, hogy a kenguruk egyébként kitűnő ökolívók.

Az eladó hátat fordított neki és rendezni kezdte az egyik polc üvegeit. Az ősz hajú tanár némán megfordult és kiment a boltból.

A borszaküzlettől néhány lépésnyire egy bank portálja ágaskodott. „Gyorshitelek”, hirdette egy hatalmas plakát. Tovább olvasta: „adósságrendezés” „végrehajtás kiváltása” stb. Jó ezt tudni, gondolta. Bár még volt egy-két millió forintja a betétszámláján, de a mai világban gyorsan fordulnak a dolgok. És ha jön a végrehajtó, hát itt van ez a kitűnő bank! Be akart lépni, de meggondolta magát és tovább haladt.

Az aluljáróból váratlanul három biciklista fiatalember támadt rá a járókelőkre. Az egyik majdnem feldöntötte Török Jánost, de az utolsó pillanatban egy fantasztikusan ügyes mozdulattal mégis kikerülte, csak a karját érintette egy kicsit.

– Nem tud az orra elé nézni, tata?

Egy percre földbe gyökeredzett a lába, emlékképek suhantak át az agyán, diákjai a gimnáziumban, – régen volt.

Néhány perc múlva egy nagyobb vegyeskereskedés ek'ítt találta magát.

„*Alsó comb – Felső comb – Marhacomb!*”
AKCIÓ!

Magához vett egy bevásárló kosarat.

*Békebeli sós és köményes kiflik (Miért? Most háború van?)
Ioncserélt víz! Let's go pelenka.
Folyamatos illatosítás! A másik nemet beindítja!
Gyantaszüz! Ébressze fel érzéseiket!*

Van itt minden! Globalizáció!

Kifelé menet betett a kosarába egy csomag Bione méz-mandulás papírzsebkendőt. Édes élet! Mastroianni jelent meg lelki szemei előtt. Azután visszazökkent a szürke hétköznapokba. Most látta, hogy egészen közel sodródott az esti nyelviskola épületé-

hez. Már másfél éve nem kapott egyetlen csoportot sem. Az igazgató egykori kollégája volt, nála jó tíz évvel fiatalabb és mindig is korrekt viszonyban álltak egymással. Gondolt egyet és felment a lifttel a harmadik emeletre. Szerencséje volt, mert az igazgató éppen a helyén tartózkodott. A titkár nő sem vágott pofákat, hanem gyorsan bejelentette és Török már bent is volt az irodában.

– Nagyon sajnálom János, de mindenki angolul akar tanulni. Németből még akad szemeszterenként egy-egy gyenge létszámú csoport, de a többi nyelvet csak azért hirdetjük, mert így sokkal jobban néz ki a plakát. No, meg a konkurenciára is gondolni kell. Képzeld el, az egyik tetű azzal blikfangosította a plakátjait, hogy több más nyelv mellett meghirdette az egyik bantu nyelv oktatását is.

– Melyik volt az?

– Ne marhászkodj, mit tudom én!

– Csak azért kérdezem, mert fiatal koromban megpróbáltam elsajátítani zulu nyelvet, amely ugyebár a bantu nyelvcsalád egyik tagja. De azután jött a házasság, a gyerek. Nem volt rá időm. Talán érdemes lenne...

– Csak nem gondolod, hogy mi ezzel foglalkozni fogunk!

– Ha már franciára senki sem jelentkezik, talán meg kellene hirdetni az eszperantót! Tudod, hogy eszperantóból felsőfokú vizsgám van, több évtizedes pedagógia gyakorlat...

– Mond, mire jó ez a műnyelv?

Török János idegesen felkapta a fejét, erei majd megpattantak, ahogy szinte kiabálva kifejtette:

– Hát többek között arra is jó lenne, hogy az Európai Unió polgárai egy könnyen megtanulható nyelv segítségével megértsék egymást, hogy Brüsszelben ezt vezessék be hivatalos nyelvként és sok milliárd eurót megspóroljanak, azt a pénzt, amit ma fordításokra és tolmácsolásokra költenek. És még arra is jó lenne, hogy ...

A telefon csengetése félbeszakította a mondatot. A nyelviskola igazgatója idegesen kapta fel a kagylót. Szemeivel és egyik karjának felemelésével kidobta az egykori kollégát, miközben élénken helyeselt a vonal túlsó végén beszélő, ellentmondást nem tűrő hangnak.

Az utcakép zaklatottá vált. Már nemcsak siető emberek jöttek vele szemben, hanem rohanó férfiak és nők is. Fejében még mindig ott zakatoltak az előbbi beszélgetés mondatai:

– Értsd meg, hogy csak úgy lehet eladni a tanfolyamot, ha a nyelvtanulást napi üzleti kommunikációként hirdetjük meg. A gazdasági nyelvoktatás ma a menő! Adj fel hirdetéseket, hogy „franciaoktatás diplomás tanártól” vagy „használatos, beszédcentrikus nyelvoktatás igényeseknek”. Elég nagy a lakásod! Tanulj meg kínaiul és hirdesd magad! Ebben még van fantázia!

Mire magához tért a gondolataiból, már a tüntetők között találta magát.

– Aki magyar, velünk tart!

Két fiatalember közrevette. Az egyik kezében egy hosszú zászlórúd imbolygott.

– Maga is magyar? – üvöltött rá az egyik.

– Mi a fene lennék? Talán úgy nézek ki, mint egy külföldi turista?

– A kinézés csak egy dolog, van akiből az érzület hiányzik...

Közben egyre érezhetőbbé vált a könnygáz szűrő szaga. Besietett az egyik mellékutcába és némi kerülővel rövidesen hazaérkezett. Az előszobában Mariska, a bejárónő fogadta izgatott pillantásaival.

– Már azt hittem, hogy magát is lelőtték. Azt mondják, hogy halomban fekszenek a hullák a körúton.

Mariska hatvanas éveiben járó, jól megtermett asszonyság volt. Látszott rajta paraszti származása, jobban mondva a paraszti őserő. Szerény nyugdíját – mint egyedül élő özvegy – azzal egészítette ki, hogy takarítani járt az ismerős családokhoz. Mindig volt valaki, aki továbbajánlotta Mariskát, ugyanis kedves, jókedélyű és dolgos asszony volt. Ezenfelül még teljesen megbízható ember hírében is állt. Török Jánoshoz hetente egyszer járt takarítani, port törölt, felmosta a padlót, rendbe tett mindent és még jó társalgónak is bizonyult.

– Honnan veszi Mariska, hogy hullák fekszenek a körúton? Onnan jövök és csak néhány tucat tüntetőt láttam, akik a magyarságért harcolnak. Legalábbis ezt vettem ki a szavukból. A rendőrök persze mindig megunják az ilyesmit és kilőnek néhány könnygáz gránátot. Majdnem én is kaptam az orromba belőle.

Mariska a hallottak után egy időre magába szállt és folytatta munkáját. A francia tanár közben letette magát és egy könyv után keresgélt az egyik polcon.

– Nem is olyan nagy dolog az, ha meghalunk, – tanár úr! Én már tudom a megnyugtató választ és nem tudnak kihozni a sodromból.

Török János abbahagyta a keresgélést és érdeklődéssel fordult Mariska felé.

– Nocsak, Mariska! Maga szerint mi a válasz?

– Tudja tanár úr, én eljárók egy bizonyos körbe, ahol légyógyakorlatokat végzünk, meg elbeszélgetünk. Egy nagyon okos ember a vezetőnk, aki elmagyarázta, hogy az egész világ rezgéshullámokból áll, mi emberek is. Mi most itt három dimenzióban élünk, de van egy negyedik meg egy ötödik is. Amikor azt hiszik rólunk, hogy meghalunk, akkor csak az történt, hogy átmentünk a negyedik dimenzióba, ahol egy kicsit elidőzünk és utána tovább lépünk az ötödikbe. Ott az örök élet vár ránk.

– De Mariska kedves, ha meghal valaki, látjuk, hogy megszűntek az életfunkciói. Azt meg nem kell magának részleteznem, hogy mi lesz a holttesttel.

– A vezetőnk a bioritmus alapján azt is kiszámolta, hogy pontosan mikor fogunk átmenni abba a negyedik dimenzióba. A múltkor járt nálunk egy japán professzor és ő is ugyanazt mondta. Beszélt még a test és a lélek egységéről is.

– A feltámadásról nem esett szó?

– De arról is. Csak azt nem értettem egészen.

– Nos, Mariska! Szerintem a halál szubjektíve nem más mint egyszerű tudatvesztés, objektíve pedig egy bomlási folyamat kezdete. En minden este – amikor elalszom – meghalok és minden reggel – amikor felébredek – feltámadok. Ilyen egyszerű ez.

Egy többországra érvényes inter-rail jegyet vett magának. Felnőtt fia vitte ki kocsijával a Keleti-pályaudvarra.

– Papa, azért vigyázz magadra, már elmúltál húsz éves! Van elég pénzed?

– Tudod, hogy van egy bankkártyám és elég sok valutát is váltottam a bankban.

A kocsi, amelyben ült, Kölnig futott. Azt még nem tudta, hogy onnan hova fog tovább utazni, de ez érdekelte a legkevésbé. A határ után változatosabb lett a táj, az utasok is állandóan cserélődtek. Tanulmányozta arcukat, nem volt kedve és ereje, hogy elővegye a könyvét, az aznapi újságot már régen kiolvasta.

Magyarok, nem magyarok.

Kik is vagyunk tulajdonképpen? Szülei Eger környékéről származtak, ő már Budapesten született. Az én őseim talán nem is magyarok voltak, hanem törökök, hiszen a vezetéknev egyértelműen erre utal, – suhant át az agyán. Lehet, hogy azon egi törökök

leszármazottai, akik 1687 decemberében nem éltek a szabad elvonulás lehetőségével, amelyet Caraffa tábornok engedélyezett a vár feladása ellenében. Egy anekdota szerint ezek a törökök akkor már régen titkos borivók voltak és nem akartak lemondani erről az élvezetről. Ezért maradtak, azután lassan elmagyarosodtak.

Török János számára a kölni főpályaudvar lett az ötödik dimenzió. Csak üldögélt a Rilke sarkában és a főkalauz többszöri felszólítására sem volt hajlandó megmozdulni. Kis táskáját, irataival és pénzével, már korábban elemelte valaki.

A vizsga

Mariann nem régen tette le vizsgáit és szerezte meg az idegenforgalmi menedzser képesítést. A záróvizsgán szinte elsöpörte az asztal mellől a vizsgabizottságot. Egyébként is nagyon testhez álló tételt húzott, – mint mondani szokták. Csinos, karcsú, jó fellépésű lány volt. Elhelyezkedése sem volt problémás, ugyanis már akkor kapcsolatba került az egyik utazási irodával, amikor szakdolgozatát készítette. Kölcsönös szimpátia alakult ki az iroda vezetője és közöttük, szinte tárt karokkal várták friss diplomájával. Pultosként indult, mivel azt akarták, hogy minden idegenforgalmi tevékenységet a gyakorlatban is megismerjen, másrészt pedig szükség is volt rá az iroda egyik eladóhelyén, egy fiatal munkatárs ugyanis szülési szabadságra ment és még senkit sem találtak a helyére. A szezon kezdett beindulni, egyre többen nyitottak be az irodába.

Egy kedd délelőtt éppen csak elfoglalta helyét a pult, vagyis az íróasztal mögött, amikor egy idősebb házaspár lépett be az ajtón. A többiek rendkívüli elfoglaltságot színleltek, az egyik kolléganő dermedten meredt az előtte álló komputerre, a másik mélyen elmerült irományai között és időnként egy-egy számot vetett az előtte fekvő papírra. Baloghék tanácstalanul pislákolnak az iroda közepén, majd Mariann biztató mosolyára odamentek hozzá. Az átlagnál valamivel magasabb nyugdíjat élveztek, a mama halála után pedig megörökölték ennek öröklakását és hamarosan találtak is egy megbízható, jól fizető lakót. Eljött az ideje, hogy nagyobb lábon éljenek.

– Arra gondoltunk, hogy elmegyünk egy vagy két hétre a görög tengerpartra, vagy valami hasonló helyre.

– Örömmel üdvözlöm Önöket irodánkban, ahol a legszélesebb termékkínálattal szembesülhetnek. Kínálatfejlesztésünk az elmúlt években szegmens-specifikusan és komplex módon történt. Az egyszerű terméktípustól az exkluzív követelményekig mindennel megismerkedhetnek irodánkban.

Balogh úr a feleségére pillantott, aki zavartan gyűrögette a bevásárló szatyrárt és igyekezett átszellemült arcot vágni az elmondottakhoz.

– Tulajdonképpen mi csak...

Mariann egyre hevesebb tempóban folytatta:

– Az elmúlt szezonban végzett piackutatások és elemzések egyértelműen igazolták, hogy a minőségi turizmusra való törekvés pozitív visszhangot váltott ki a vevők körében, amit persze nem lehet elvonatkoztatni az egyre erőteljesebben fejlődő marketing-kommunikációs tevékenységtől sem. Ami a görög relációt illeti, irodánk kínálata és a vevőigények teljes összhangban állnak egymással.

Balogh úr ismét megszólalt:

– Az fontos lenne, hogy a szálloda ne legyen messze a vízparttól, mert a feleségem

lábai, – tudja már nem igazán a régiék...

Mariann egy másik vizsgatételre tért át:

– Lenyűgöző fekvésű szállodát tudok Önöknek ajánlani. A szobákban műholdas TV, telefon, mini hűtőszekrény, hajszárító. Az ellátás all inclusive, reggel, délben, este büféasztal, kávé, tea, helyi alkoholos italok és a héten hat napon át animátor. A beachen nemzetközi hangulatú bárók, a közelben modern bevásárlóközpont.

Baloghné közbevágott:

– A büfének a gyárban is – ahol nyugdíjazásomig dolgoztam – elég jó választéka volt.

Mariann belepillantott az előtte fekvő katalógusba és Baloghné ezt a pillanatot használta ki, hogy férjét megkérdezze:

– Mondd, az animátor az olyan mint a narrátor?

– Nem egészen.

Mariann nagy levegőt vett és folytatta:

– Tudok olyan szállodát is ajánlani, ahol lehetőség nyílik autóbérlésre vagy jeep-szafarin való részvételre. Olyan eldugott falvakat fedezhetnek fel, amelyek semmilyen térképen sem találhatóak meg.

A vizsgabizottság ott ült egy széles jacuzziban az ajtó előtt és mosolygó arccal figyelte Mariannt. A víz csobogott körülöttük, az elnök szemüvegét tisztogatta, de azért figyelt. A tanintézet igazgatóhelyettese együtt izgult vele, időnként sűgásra görbültek az ajkai és a kereskedelmi kamara vizsgabiztosai is jóindulatú mélasággal figyelte az elhangzó szöveget. Valamennyien divatos fürdőruhában voltak, az egyik irodai munkatárs éppen valami hűsítőt szolgált fel nekik. Mariann neki bátorodott és rövid értelmi szünet után tovább mondta:

– Természeti csodák, csodálatos képződmények, bizarr sziklák, festői öblök várják Önöket, a strand egyszerre gyorsan és lassan mélyülő, homokos/kavicsos, kristálytisza tenger.

– Mondjon valamit a sportolási lehetőségekről és a vizisportbázisról is, – szólalt meg jóindulatú mosollyal a kérdező tanár.

Mariann átnézett Baloghék feje felett és mondta:

– Az ajánlatban szereplő szálloda négy tenispályával rendelkezik – két keményborítású, két salakos – fitness, minigolf, íjászat, a vizisportbázis kamikáze- és anakonda csúszdával, természetesen szörfdeszkák, bűvárszemüvegek bérlése...

– Mondjam még?

A vizsgabizottság elnöke szemüvegét levéve kilépett a jacuzziból, csöpögő fürdőruhájában átment az irodán, magához ölelte Mariannt és csak annyit szólt, hogy köszönöm elég. A többiek is felálltak, egymás után gratuláltak neki. Az iroda ott ülő munkatársai irigy pillantásokat vetettek rá. Volt olyan is, aki eljátszotta a közömböst, pedig Mariann tudta, hogy közben eszi a penész.

Baloghék ezt a helyzetet használták ki és lassan kihátráltak az irodából. Fél perccel belül jött a villamos.

– Lemegyünk Lajosékhöz Nagyszénásra, tavaly is olyan rendesek voltak hozzánk. A levegő is milyen kitűnő ott, csak elég sokat kell gyalogolni a strandig.

– Nem tudom, hogy megvan-e még a fagyaltos? Tavaly azt mondta, hogy nem csinálja tovább.

Az aluljáró

Kezdetben csak az aluljáró egyik szegletében ült és némán nézte az előtte elvonulókat. Egy alumínium tálka hevert mellette a földön, de csak nagyon ritkán dobott bele egy-egy járókelő néhány forintot. Ő alázatosan várt, megpróbált szemkontaktust kialakítani a tétován megtorpanó emberekkel, az emberek pedig néhány másodpercnyi habozás után tovább rohantak. Menye toltta oda kerekesszékeivel a megszokott helyre, azután magára hagyta, neki is megvoltak a maga dolgai. Százszor és ezerszer átélte már újra és újra az ütközést. Arra még emlékezett, hogy a kamion megdőlt, oldalára esett, foglyul ejtve őt a vezetőfülkében. A kórházi ágyon ébredt, bal lába helyén csak a hosszan elnyúló semmi, jobb térd alatt vastag kötés. Felüvöltött, mint azóta is számtalanszor álmában, de csak szánakozó és merev tekintetek meredtek rá. Nemsokára előkerült az orvos az egyik nővér kíséretében és szembesültúe kellett a megmásíthatatlan valósággal.

Nem jó ez a kerekesszék! Olyan úri koldus kinézésed van! Nem csoda, hogy csak néhány pénzérme gyűlik össze naponta, ez még az esti söradagra is kevés. Az emberek már megszokták az ilyet. Én ennek a tízszeresét is megkeresem, pedig semmi bajom sincs, de értek az emberek nyelvén! A látvány, az számít, ahogy reszket a kezem, beleakad a nők kabátjába, ahogy Istent hívom segítségül! A férfiakkal nem érdemes sokat foglalkozni. Egoisták mind!

Néhány hét elteltével fia és menyje minden reggel kitették az aluljáró közepére, hasra fektetve, előtte az alumínium tálka. Azután gyorsan eltűntek a tolószékkel együtt. Beszélni csak nehezen tudott, inkább a kezeivel gesztikulált. Egy hatalmas emberi torzó az aluljáró közepén. Többnyire elrohantak mellette, de elég sokan döbbenet állva maradtak a rémkép előtt. Megnyílnak a pénztárcák, bankjegyek is hullnak olykor. Dél felé egy keveset csitul a forgalom, köztéri felügyelők kergetik az alkalmi árusokat. Őt békében hagyják, szánalom és rettenet keveredik a tekintetekben.

Az első két-három óra nem is volt megerőltető, most azonban egyre beljebb és beljebb lopakodik a fájdalom. Szenvtelen arccal húznak el mellette sokan, – megszokták. Már hetek óta így látják, hason fekve az aluljáró kövezetén. Valamit most is gögicsél, de nem figyelnek rá. A közöny lassan belopja magát minden pórusunkba, eljut az érzékszervekig, kioltja az érzületeket. Bár újra és újra észleljük azt, ami első alkalommal vért kergetett az arcunkba, tompa nehezezként nyomta az agyunkat, de a közöny mindenből kigyógyít. A közöny teszi lehetővé, hogy éljük hétköznapi életünket, ne vágtassanak esztelenül az érzelmeink, ne boruljon fel a napirendünk. Csak az juthat előre, aki a közönnyel szövetséget köt!

Az első napokban még egy hálaadó mosoly is megjelent az arcán, amikor megcsörrent a tálka, majd egyre inkább a közöny uralkodott el rajta is. Néhány óra elteltével a fájdalom is egyre erősebbé vált, hol itt, hol ott nyilallt belé. Az emberek pedig mentek, rohantak, kiabáltak, nevetgéltek, zabáltak. Gyűlölte őket. Kezdetben az emlékek némileg még enyhítették a fájdalmakat, elűzték a testébe egyre jobban behatoló hideget. Igen, a mézeshetek, a balatonparti üdülések, a gyerek megszületése. Nem volt hajlandó abbahagyni a kamionozást. Ezért elhagyni egy férfit? Az a két kurva ott München határában az autópálya mellett. Úgy álldogáltak ott, mint a zárdaszűzek! És micsoda ivászatokat rendeztünk a parkolóban, miután letettük azokat a nagy dögöket. A bajor sörök!

Egy fémpénz csörrenése riasztotta fel élményeiből. Csak a tálkát nézte. Van pofája egy húszast bedobni és továbbállni! Már a nyaka is teljesen lemerevedett, de azért inait

megfeszítve felnézett a pasasra. Külföldi turista lehetett, olyan professzorféle. Csak állt ott a majdnem földig érő ballonkabátjában. Na mi van? Húsz eurót dobj ide, ne húsz forintot, te rohadék! A külföldi csak állt és bámulta őt. Takarodj innen! Örülsz, hogy neked megvan mind a két lábad? Dögölj meg! A turista lassan megfordult és elindult a feljárat irányába.

Ezeknek a hülye kölköknek csak az a dolguk, hogy a kutyát hajkurásszák. Mi a fenéért ide jönnek az aluljáróba? Utálom őket. Ezekről persze egy fillért sem lát az ember. A menyemnek is már régen itt kellene lennie. Hol a fenében marad? Biztosan kurválkodik. A fiamat meg túl fogom élni, ez hülyére issza magát minden este. Az újságos az rendes ember, a múltkor is ő telefonált a mentőknek, hogy vigyenek haza. Hiába van a hasam alatt ez a nyomorult összehajtogatott takaró, átkozottul hideg ez a kő és még hol van a tél?

Jó napja volt. Az alumínium tálkában néhány bankjegy is belekerült. Valami fura öregasszony egy tízeurózt dobott bele. Nem tudom elfelejteni azt a hihetetlen szomorú képét, ahogyan nézett, majdnem szétpattant rajta a szemüveg. Azért vannak rendes külföldiek is.

Operabál

Röviddel a szürkület beállta után érkeztek az első meghívottak. Többnyire jó márkájú kocsikból szálltak ki, de voltak akik taxival hajtottak az opera bejáratához. Az ajtónál percekben belül kis tömörülés alakult ki, a vendégeket egyszerűen nem engedték be. Sötét öltönyös, több nyelven beszélő, rendkívül figyelmes fiatalemberek magyarázkodtak az elől állóknak, az érkezők száma pedig egyre csak gyarapodott.

– Rendkívül sajnálom, de nem tudom beengedni Önöket, ugyanis a Pest-Budai Zenebarátok Egyesülete lefoglalta az egész operát és csak az ő meghívóik érvényesek a mai napra.

– Micsoda disznóság ez már megint? Két hónappal korábban kifizettük a jegyünket, a feleségem az egyik legdrágább helyen készítette el a ruháját, a lányom az első báljára készül. Mi ez az egész? Honnan veszik a jogot, hogy nem engednek be?

– Uram, higgyen nekem, én nagyon sajnálom, de ma délután a közjegyző előtt egyértelműen tisztázódott, hogy az Egyesület Németországban élő elnöke interneten 20 perccel hamarabb foglalta le az Operaházat mint mi, a Szervező Bizottság. Jogállamban élünk, nem tudunk a helyzetet változtatni.

– És miért csak most közük ezt velünk, miközben a befizetések már régen megtörténtek és a meghívókat is megkaptuk?

– Abban bízunk, hogy az igazságügyi szervek végül mégiscsak méltányolják igényünket, hiszen az évente megrendezett operabál a nemzeti reprezentáció páratlan megnyilvánulása. Megjelennek a vállalkozói társadalom legrangosabb képviselői, a magyar arisztokrácia legismertebb neveivel találkozhatunk és természetesen a politikai elit is jelen van a konzervatívoktól a liberálisokon keresztül a szocialistákig. A televíziós közvetítési jogokat is már régen eladtuk, számos külföldi újságíró várunk az eseményre és talán még néhány miniszter is megjelenik éjfél felé.

– De honnan a fenéből nőtt ki ilyen hirtelen ez a zenebaráti egyesület, vagy' mi a csoda? Még sohasem hallottam róluk.

Az egyre hangosabb vitát számos, a hidegben türelmetlenül toporgó várakozó kö-

vette feszült figyelemmel, a biztosító rendőrök az Andrássy út forgalmát is kénytelenek voltak leállítani. Hátulról jövő hangos kiabálások szakították félbe a rendezők magyarázkodását.

– Hölgyeim és Uraim! Kérem, ne veszítsék el a türelmüket! A Rendező Bizottság szinte az utolsó percben, de talált megoldást. Átvonulunk az egyik belvárosi színházba, amelyet most alakítanak át a műszakiak számunkra. A vacsorát és a büfé szolgáltatásokat is megkapják azon a magas színvonalon, ahogyan megrendeltük. A Rendező Bizottság mindent megold! Még azt is sikerült elérnünk, hogy míg Önök a páholyokban vacsoráznak, a színház együttese bemutatja Gorkij „Az éjjeli menedékhely” című darabját, amelynek néhány nappal ezelőtt volt a premierje, mint ezt Önök is tudják. Az előadást követően pedig a felszedett földszinti széksorok helyén megkezdődik a táncmulatság. Az idő rövideje miatt sajnos csak néhány szabadnapos művészt és egy könnyűzenei együttest tudtunk mozgósítani, a szünetekben gépzenét biztosítunk.

A főrendező határozott fellépése fokozatosan megváltoztatta a hangulatot, a közelben cirkáló élelmes taxisok segítségével a tranzakció megkezdődött. Az első pezsgős üvegek durranása már jelezte, hogy a bálozók nem hagyják magukat leteperni, győz a magyar vitalitás.

Az Andrássy utat elhagyó kisebb tömegnek nem is tűnt fel, hogy miközben bohémos könnyedséggel váltottak át az új kalandokra, az opera művészbejárójánál kopottas öltözetű, gyűrött arcú alakok gyülekeztek. Kezükből ott lobogott a szép fehér papírra nyomtatott meghívó, az ajtó kitárulása után pedig élénken tódultak be az épületbe. Megterített asztalok várták őket, a színpadon hatalmas vetítövászon feszült, megszólalt Erkel Ferenc Hunyadi László című operájából a palotás zenéje és a vászon élettel telt meg. Az Andrássy úti palota valamennyi helyiségét igénybe vehették, operazene fogadta őket mindenütt. Többen görcsösen szorongatták péksüteményt és olcsó felvágottat rejtő táskáikat és tarisznyáikat, ugyanis az utolsó percig nem hitték, hogy enni is kapnak. Voltak, akik először jártak az épületben, de olyanok is, akik büszkén hangoztatták, hogy az ötvenes és a hatvanas években egy szocialista brigád tagjai voltak a gyárban és egyik vállalkásuk éppen az operaelőadások látogatása volt. A tizenöt brigádtagból persze csak négyen jártak rendszeresen, de azért beírták a brigád naplójába, hogy mindannyian ott voltak. Az egyikből később operaénekes lett, ketten pedig lemezgyűjtők. Perceken belül heves vita alakult ki, hogy melyik Carmen-felvételt lehet a mai napig a legjobbnak tekinteni. Az operabüfé kínálata közül a libazsíros kenyér volt a legkelendőbb, – természetesen lila hagymával. De a kis tényérokra szervírozott pacalpörkölt is nagy sikert aratott.

– Mondd! Ki ez a Molnár Józsi, a Pest-Budai Zenebarátok Egyesületének elnöke, aki ezt az egészet megszervezte?

– Úgy hírlik, hogy valamikor itt énekelt az opera kórusában, de az első racionalizálásnál kirúgták. Azután a szó szoros értelmében kukatúró lett, majd valahogyan kijutott Németországba, ott meggazdagodott és ma már csak az operának él. Városról városra járja a zenés színházakat, egyesületeket szervez és ilyen rendezvényeket. A tagfelvételnek csak az az egyetlen követelménye, hogy az illető szeresse az operákat és ezt valamilyen módon bizonyítani is tudja.

A belvárosi színházba átkerült operabálon a hangulat közben egyre csak nőtt, nőtt... A vacsora valóban rendkívül választékos volt. A legnagyobb tetszést mégis a friss bőrös süldő láb-fej-farokból készült kocsonya aratta, de a bronzpulykából készült ragunak is sok csodálója volt. Az előkelőbb vendégek a szürke bika gulyás mellett tették le voksukat. A népies ruhába öltözött bálozók természetesen hortobágyi betyár pálinkát kortyolgattak, azonban az Alaszka vodkát sem verették meg.

A színpadon zajló előadás élvezetét sajnos erősen befolyásolta a kések és villák

csörgése, de az „Éjjeli menedékhely” drámaisága azért mégis átjött, – állapította meg néhány jelenlevő esztéta és reklámszakember. Éjfél után a zenei élmények között egyértelműen a lakodalmos-rock vált meghatározóvá, jöllehet több szép részlet hangzott el Kálmán Imre és Zerkovitz Béla műveiből is.

Pirkadatkor oszlani kezdett a vendégsereg. Valaki azzal az ötlettel állt elő, hogy ki kellene sétálni a Dunapartra és megcsodálni az ébredő várost. Többen el is indultak. Az egyik úr kisebb táskamagnetofont lóbált az ujjai körül és a Dunapartra érve felerősítette a zenét, Erkel Hunyadi Lászlójának palotása harsant fel. Váratlanul azonban egy hatalmas és mély szakadék állta a kis csoport útját. Talán az éjszaka folyamán keletkezett, de az is lehet, hogy már több éve ott tátongott, csak úgy tettek az emberek, mintha nem létezne.

Az opera felől is érkezett egy kisebb csapat, innen is a Hunyadi László palotás táncának zenéje volt hallható. Amint a két csoport elérte a szakadék szélét, az egyik magnót lehalkították, majd amikor a zenegépek szinkronba kerültek egymással, újra felerősítették. A megtorpanó emberek csak bámulták egymást, senki sem szólalt meg. Éles szemekkel fürkészték a másik oldalt. A zene véget ért, a belvárosi színházból érkezők kezdtek beszállni a hátuk mögött settenkedő taxikba, majd a Lánchídon keresztül elhajtottak a budai villanegyedek felé. A másik társaság is megindult az ellenkező irányba. Fagyosan húzták össze kabátjaikat, tekerték szorosabbra sáljaikat. Néhányan lemaradtak közülük és hozzákezdtek az útjukba eső kukák átvizsgálásához.

ISBN 978-963-06-6022-8

ISSN 1216 – 1861

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

2008 Vasas-Köz kft nyomda

Felelős vezető Badó Géza

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
